

Hariduspreemiad 2021

Kaie Toobal, Kuuno Tiitus, Kristel Vahtra, Vello Sääsk, Erki Sepp, Mari Randaru ja Erki Heinaste.

FOTO: Kristjan Lust

Haridus on ühiskonna jaoks väga oluline ja haridustöötajad on nii meie riigi kui ka meie valla põhilised alustalad! Me kõik teame, et õpetajad on hindamatu ja väärtuslik vara kogukonna jaoks.

5. oktoobril toimus Suure-Jaani Kooli aulas vallavanema pidulik vastuvõtt haridustöötajatele. Vastuvõtule olid kutsutud kõik vallas asuvate haridusasutuste kollektiivid. Vastuvõtu korraldajate soov oli tekitada osalejatele õhkkond, kus nad tunnevad ennast esile tõstetuna, et nende tööd ja saavutusi hinnatakse väärikalt.

Üritus algas tervituspokaalide kokkulöömisega ja seejärel suundusid

pidupäevalised aulasse kuulama-vaatama, millega neid seekord üllatatakse.

Elus käivad koos rõõm ja kurbus. Seekord oli tunnustusürituse algus tavalisest teistmoodi. Toimus leinaseisak kauaaegse haridustöötaja Valve Sengbuschi mälestuseks. Mõned päevad varem oli meie seast lahkunud kogukonna jaoks suurepärane inimene.

Järgmisena sai vaadata video esitlust. Video tutvustas linnulennult meie valla haridusasutusi. Kainid sügisvärvid muutsid kaadrid eriti kirevaks ja andsid vaatajatele aimu, kui kaunis vallas me tegelikult elame.

Tervitussõnad, tänud ja head soovid lausuvad vallavalitsuse liige vallavanema ülesannetes Erki Heinaste ja haridusjuht Kaie Toobal. Tervituskõnedele järgnes imeline kontsert Hele Kõrvelt ja Kristjan Kasearult. Lauljaid saatsid klahvpillidel Rene Puura ja kitarril Rauno Laikjõe.

Ja siis see kõige tähtsam osa - hariduspreemiade üleandmine.

Aastate õpetaja preemia 1000 eurot ja valla vapi kujutisega keraamilise taldriku sai Vello Sääsk, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli õpetaja.

Hariduse aastapreemia ja preemia 200 eurot anti Lahmuse Kooli töö-

õpetuse õpetajale Kuuno Tiitusele.

Aasta õpetaja ja preemia 200 eurot anti Suure-Jaani Kooli Tääksi tegutsemiskoha klassiõpetajale Mari Randarule.

Aasta huviharidustöötaja ja preemia 200 eurot anti Suure-Jaani Kooli Muusikastudio kunstilisele juhile Erki Sepale.

Eripreemia Aasta tegu hariduses ja preemia 200 eurot anti Võhma Kooli direktorile Kristel Vahtrale.

Läbi vahvalt esitatud vahelugemiste said külalised teada, millised väärtuslikud inimesed on hariduspreemiade laurea did.

Jäрге ootas veel Hele ja Kristjani kontserdi teine pool. Esinejate poolt pakutav oli tõeliselt naudi-

tav muusikaline elamus. Aplaus saalis oli tormiline ja esitlusele tuli lisalugugi. Peale meelelahutust said osalejad nautida suupisteid ja kohvi, vestelda kolleegidega, jäädvustada end pildile. Laureaatidest tehti ühis- ja üksikfotod. Hariduspreemiaga tunnustatud said valla poolt kingituseks pidupäeva foto. On, mida sättida auväärssele kohale kodus või siis töö juures.

Lahkudes tänasid külalised korraldajaid meeldiva sündmuse eest. Vastuvõtjad andsid enda poolt külalistele kingituseks kaasa valla õpetaja laualendri.

Käesolev õppeaasta on alles mõnda aega kestnud ja juba on meil käes

keerulised ajad. Head õpetajad ja haridusjuhid, soovime teile jõudu olemasolevas olukorras toimetulemiseks. Samas teadke, et igaüks meist on tähtis, igaüks meist on kallis. Hoidkem ja kaitskem üksteist!

Meelde jääva ürituse korraldamisele aitasid kaasa:

Veiko Sepp - heli ja valgustus

Siivi Univer - saali paigutus

Anu Pindsoo - lilleseaded ja auhind aastate õpetajale

Rommel Catering - toitlustus

Kristjan Lust - fotograaf

Järgneb lk 9

Põhja-Sakala Vallavalitsus

04.10.2021

Sotsiaalküsimustes:

isiku üleviimisel Pilstvere hooldekodust SA Viljandi Haigla hoolekandekeskusesse tasuta tema hoolduskulude puudujääv osa.

Haridus-, spordi- ja kultuuriküsimustes:

maksta eelarve reall Religioon MTÜ-le EELK Suure-Jaani Johannese kogudus Muinsuskaitseamet projekti „EELK Suure-Jaani Johannese kogudusele kiriku kooriruumi katuse restaureerimine“ omafinantseeringu katmiseks 33 316 eurot.

Majandusküsimustes:

anda Metsküla külas Vindla-Jüri kinnistule saun-garaazi ehitusprojekti koostamiseks vajalikud projekteerimistingimused;

kinnitada Suure-Jaani Tööstusala tootmis- ja ärimaa katastriüksusele Nigula tn 8 hoonestusõiguse seadmiseks läbi viidud avaliku elektroonilise enampakkumise võitjaks ProTools OÜ;

kinnitada Suure-Jaani Tööstusala tootmis- ja ärimaa katastriüksusele Nigula tn 11 hoonestusõiguse seadmiseks läbi viidud avaliku elektroonilise enampakkumise võitjaks GARAM Elektronik AB;

tunnistada kehtetuks Põhja-Sakala Vallavalitsuse 15.06.2021 korralduse nr 323 „Hajaasustuse programmi taotluste rahuldamine“ punktid 1.30 ja 1.35;

muuta Põhja-Sakala Vallavalitsuse 15.06.2021 korralduse nr 323 „Hajaasustuse programmi taotluste rahuldamine“ punkti 1.43 sõnastust;

muuta Põhja-Sakala Vallavalitsuse 31.08.2021 korralduse nr 497 „Toetuse maksmine“ punkti 1 sõnastust;

pikendada 2021. aasta hajaasustuse programmist puurkaevu rajamise projekti tingimuste täitmise tähtaega ühel toetuse saajal kahe kuu võrra ja kolmel toetuse saajal ühe kuu võrra;

pikendada 2021. aasta hajaasustuse programmist toetuse saaja puurkaevu ja veevarustussüsteemi rajamise projekti tingimuste täitmise tähtaega ühe kuu võrra;

pikendada 2021. aasta hajaasustuse programmist kahe toetuse saaja projekti tingimuste täitmise tähtaega kolme kuu võrra;

kiita heaks hajaasustuse programmist toetuse saaja kanalisatsioonisüsteemide ja veesüsteemide projektide aruanded koos täitmise eelarvega;

kiita heaks volikogule eelnõu edastamine vara omandamiseks ja sellega seotud toimingute teostamiseks;

kiita heaks volikogule eelnõu edastamine rahaliste kohustuste võtmiseks, toimingute teostamiseks ja lepingute sõlmimiseks;

väljastada: 1) ehitusload Arjadi külas Jaburi-Veskise kinnistule puurkaevu rajamiseks; Võlli külas Seenemetsa kinnistule päikeseelektrijaama püstitamiseks; Suure-Jaani linnas Järve tn 4 kinnistul asuva kiriku elektrisüsteem ja katuse ümberehitamiseks; Koksvere külas Siimani farmi kinnistule noorkarjalautade ja tuletõrje-veehoidla ehitamiseks; 2) kasutusluba Võlli külas Kingu kinnistule püstitatud üksikelamu kasutusele võtmiseks;

Muudes küsimustes:

kinnitada avaliku arutelu tulemusel sõnastatud seisukohad üldplaneeringule esitatud arvamuste osas;

anda nõusolek avaliku ürituse „Suure-Jaani laat“ pidamiseks;

anda nõusolek näituse „Mida mehed tahavad?“ korraldamiseks Suure-Jaani bussijaamas;

tunnistada kehtetuks Suure-Jaani Vallavalitsuse 29.06.2016 korraldus nr 331 „Munitsipaalomandisse taotletava maa maksustamishinna kinnitamine ja sihtotstarbe määramine“.

Lisaks:

anti teada Võhma kogukonnajärgse ehitustööde tähtsaja pikenedmisest.

12.10.2021

Sotsiaalküsimustes:

määrata raske puudega isikule hooldaja ja tasuta hooldamise eest hooldajatoetust;

määrata sügava puudega isikule uus hooldaja ja tasuta hooldamise eest hooldajatoetust;

maksta igakuuliselt üldhooldusteenusel viibiva isiku hoolduskulude puudujääv osa;

pikendada vältimatu sotsiaalabi korras kahele isikule sotsiaaleluruumi tähtajalist üürilepingut;

esitada kohtule avaldus esialgse õiguskaitse korras isiku üle eestkoste seadmiseks.

Haridus-, spordi- ja kultuuriküsimustes:

maksta eelarve tegevusreall Seltsitegevus MTÜ-le Koskvere Maanise Selts Kohaliku Omaalgatuse Programmi projekti „Köögiinventar nr 2“ kaasfinantseeringuks 268,56 eurot;

kinnitada Kirivere Kooli hoolekogu koosseis; kinnitada Olustvere lasteaia Piilu hoolekogu koosseis; kinnitada Suure-Jaani lasteaia Sipsik hoolekogu koosseis.

Majandusküsimustes:

kiita heaks hajaasustuse programmist toetuse saaja kanalisatsioonisüsteemi kaasajastamiseks projekti aruanne koos täitmise eelarvega;

pikendada 2021. aasta hajaasustuse programmist kanalisatsiooni rajamise projekti tingimuste täitmise tähtaega kahel toetuse saajal kahe kuu võrra ja ühel toetuse saajal ühe kuu võrra;

kooskõlastada puurkaevu rajamise asukoht Kerita küla, Kereme;

lükata kõik riigihankes „Suure-Jaani lasteaia Sipsik hoonel laiendamise ehitustööd“ esitatud pakkumused tagasi, kuna need ületavad hankelepingu eeldatavat maksumust;

korraldada lihthange „Põhja-Sakala valla avaliku bussiliiniveo teenus 2021-2022“ ja moodustada hankemenetluse toimingute läbiviimiseks komisjon;

anda Võhma linnas Niidu-Madise kinnistule üksikelamu püstitamiseks ja Tällevere külas Tolle kinnistule päikesepargi püstitamiseks ehitusprojekti koostamiseks vajalikud projekteerimistingimused;

nõustada Arussaare külas asuva Nurme kinnistu ja Suure-Jaani linnas asuva Ruusi tee 4 kinnistu katastriüksuse jagamisega ning määrata selle jagamisel moodustatavatele uutele katastriüksustele koha-aadressid ja sihtotstarbed;

väljastada: 1) ehitusload Vastemõisa külas Vastemõisa rahvamaja kinnistule ajutise moodullasteaia püstitamiseks; Suure-Jaani linnas Ringpuistee 8b kinnistule üksikelamu ehitamiseks; Võivaku külas Kaseoja kinnistule puurkaevu rajamiseks; Epra külas Valguse kinnistule saun-välkõõgi püstitamiseks; 2) kasutusluba Tällevere külas Suure-Jaani alajaama kinnistul asuva Suure-Jaani alajaama 15kV jaotusseadme hoonel kasutusele võtmiseks; 3) osakasutusluba Vihi külas Vanaõue kinnistul laiendatud puhkekeskuse peahoone laiendamise osa ruumide kasutusele võtmiseks.

Lisaks:

anti ülevaade valla 2022. aasta eelarve projekti eelnõu koostamiseks kulude piirsummade määramisest.

19.10.2021

Sotsiaalküsimustes:

jätta rahuldamata õpilaste koolitranspordi toetuse taotlus;

maksta isikule täiendavat sotsiaaltoetust.

Haridus-, spordi- ja kultuuriküsimustes:

kinnitada Võhma lasteaia Mänguveski ettepanek sobitusrühmade moodustamiseks 2021.-2022. õppeaastal; määrata Põhja-Sakala valla 2020. aasta kultuuripreemiad.

Majandusküsimustes:

korraldada oksjoniportaalis Osta.ee avalik elektrooniline enampakkumine hoonestusõiguse seadmiseks Suure-Jaani tööstusala tootmis- ja ärimaa katastriüksustele Nigula tn 10 ja Nigula tn 13;

riigihankel „Põhja-Sakala valla talihooldustööd 2021/2022“: 1) tunnistada edukaks pakkumuseks Osa 5 ja Osa 6 OÜ Nugised pakkumus kui majanduslikult soodsaim summas 86,40 eurot tund; Osa 10 OÜ Kõpu PM pakkumus kui majanduslikult soodsaim summas 96,24 eurot tund; Osa 11 Aare Kolk FIE pakkumus kui majanduslikult soodsaim summas 50 eurot tund ning sõlmida nendega hankeleping; 2) lõpetada Osa 1, Osa 2, Osa 3, Osa 4, Osa 7, Osa 8, Osa 9, Osa 12, Osa 13 ja Osa 14 hankemenetlus hankelepingut sõlmimata ning korraldada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlus eelnimetatud osadele;

nõustada Arussaare külas asuva Olli kinnistu jagamisega ning määrata jagamisel moodustatavatele uutele katastriüksustele koha-aadressid ja sihtotstarbed;

väljastada: 1) ehitusload Navesti külas Vahearu kinnistule, Paaksima külas Jaagu kinnistule ja Epra külas Vahtra kinnistule puurkaevude rajamiseks; Suure-Jaani linnas Jaama tn 2a kinnistule ja 24116 Suure-Jaani – Olustvere tee kinnistule mahasõidu ehitamiseks; Metskülas Männikivi kinnistule kõrvalhoone püstitamiseks; 2) osaline kasutusluba Suure-Jaani linnas Lembitu pst 51 kinnistul ümber ehitatud Suure-Jaani staadioni staadioniväljaku, piirdeaia, välisvalgustuse, kastmissüsteemi, jalg- ja sõi-

duteede, platside kasutusele võtmiseks; 3) kasutusload Suure-Jaani linnas Välja tänava, Pärnu tn 23, Välja tn 6, Välja tn 7, Välja tn 8, Lasketiiru tänava, Lasketiiru tn 3, Roosi tänava, Roosi tn 1, Roosi tn 2, Roosi tn 3 ja Roosi tn 4 kinnistutel ümberehitatud kaugküttetorustiku kasutusele võtmiseks; Sürgavere külas, Sürgavere tee 11 kinnistul spordihoone laiendamise kasutusele võtmiseks.

Muudes küsimustes:

jätta rahuldamata Suure-Jaani Kultuurimaja avaldus; anda nõusolek avaliku ürituse „Motokrossi külgorvide avalik ühistreening“ pidamiseks.

Lisaks:

määrati valla esindajaks projektis „Hea ja optimaalse huvihariduse võimalused rahvastiku vähenemist arvestades Viljandimaal“ haridusjuht Kaie Toobal;

arutleti võimaluste üle rahuldamata jäänud toetuse taotluste rahuldamiseks;

tutvuti kavandatud Põhja-Sakala valla teenetemärgi näidistega.

26.10.2021

Sotsiaalküsimustes:

määrata sügava puudega isikule hooldaja ja maksta hooldajatoetust;

eluruumi tagamise teenuse osutamise raames eraldada isikule sotsiaaleluruum ja sõlmida isikuga üürileping;

lõpetada isikule seatud hooldusteenus ning hooldajale hooldajatoetuse maksmine;

toetada isiku eluruumi kohandamist hügieenitoimingute parandamiseks ning sõlmida tööde teostamiseks kolmepoolne leping;

toetada valla eelarvest korteriühistut pesemisvõimaluste loomiseks;

lõpetada tagasiulatavalt isikule koduteenuse osutamine SA-sse Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskus suunamise tõttu ning maksta valla eelarvest isiku üldhoolduskulude puudujääv osa.

Haridus-, spordi- ja kultuuriküsimustes:

sõlmida leping lapsehoiuteenuse osutamiseks EELK-ga Viljandi Jaani Kogudus;

sõlmida noorte huvihariduse toetamise leping ning toetada vallas elavate noorte huvitegevuses osalemist MTÜ-s Team Adrenaline noore kohta 15 euroga kuus;

moodustada Põhja-Sakala Vallavalitsuse kodaniku-preemiade komisjon;

kinnitada Kõidama lasteaia Traksik, Olustvere lasteaia Piilu, Suure-Jaani lasteaia Sipsik, Vastemõisa lasteaia Päevalill, Kõpu Põhikooli, Olustvere Põhikooli ja Võhma Kooli struktuurid.

Majandusküsimustes:

sõlmida Itella Estonia OÜ-ga maa tasuta avalikku kasutusse andmise leping;

nõustada Seppa katastriüksuse riigi omandisse jätmise ja määrata maa sihtotstarve ja koha-aadress;

kiita heaks hajaasustuse programmist toetuse saaja projekti aruanne koos täitmise eelarvega;

nõustada Paaksima külas asuva Tamme kinnistu jagamisega ning määrata jagamisel moodustatavatele uutele katastriüksustele koha-aadressid ja sihtotstarbed;

muuta Soomevere külas asuvate Arju, Raja, Madisjaagu, Kerdi, Loigu ja Nurga katastriüksuste koha-aadresse;

kinnitada Põhja-Sakala valla vastuvõetud üldplaneeringu avalikul väljapanekul laekunud arvamuste täpsustatud seisukohad;

avalikustada Põhja-Sakala valla mürakaart ja müra vähendamise tegevuskava ajavahemikul 8.-22.11.2021 valla veebilehel ja paberandjal vallakantsleis ning valla raamatukogudes, korraldada mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava avalik arutelu 24.11.2021 Suure-Jaani vallamajas ja veebikeskkonnas kell 15;

väljastada ehitusload Supsi külas Tammiku kinnistule, Sürgavere külas Kase kinnistule, Täaksi külas Sepatoa kinnistule ja Tällevere külas Väljaotsa kinnistule puurkaevude rajamiseks.

Rahandusküsimustes:

kehtestada 1. jaanuarist 2022 uued hinnad Lahmuse Koolis pakutavatele teenustele: majutus kooli õpilaskodus ja külastajate toitlustamine kooli sööklas;

määrata üürihind valla omandis olevatele eluruumidele Kõpu Sotsiaalteenuste Keskuses, Võhma Kogukonnamajas ja Sürgavere Õpetajate majas;

kehtestada 1. jaanuarist 2022 Pilstvere hooldekodu kohatasu suuruseks 800 eurot.

Lisaks:

tutvuti revisjonikomisjoni esitatud aktidega, võeti need teadmiseks ning kujundati vallavalitsuse seisukoht.

Põhja-Sakala Vallavolikogus

07.10.2021

Võeti vastu Põhja-Sakala valla 2021. aasta II lisaeelarve; anti nõusolek Põhja-Sakala Vallavalitsusele 9-kohalise väikebussi Renault Trafic väljaostmiseks ning volitused kasutusrendieseme väljaostmise ja ümbervormistamisega seotud toimingute teostamiseks.

Muu info:

anti teada, et kõigile volikogu liikmetele on edastatud Türi valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne;

anti teada osahingu Paala Kaasiku suurfarmi keskkonnamuutmisega seotud taotluse keskkonnamõju hindamise eelhindamist ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmisest.

Ajalehe trükkimise hetkel olid valla valimistulemused välja kuulutamata, sest Riigikohtus on lahendamisel kaebus üleriigilise elektroonilise hääletamise vaatlemise teemal. Valla valimiskomisjon saab valimistulemused välja kuulutada peale kohtuotsuse jõustumist.

Hääletamistulemuste alusel on Põhja-Sakala Vallavolikogusse valitud:

21 mandaati	Eesti Keskerakond (3)	
Valimisliit Ühine Tee (4)	Priit Toobal	255
Jan Kraner	Geit Kundla	23
Arnold Pastak	Viive Lehtla	23
Tõnu Aavasalu		
Jüri Hansen		
	Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (3)	
Valimisliit Kogukonna Hääl (8)	Mait Rand	149
Aino Viinapuu	Andrus Keerd	70
Ago Vingissar	Margus Ojaste	66
Tõnis Riisk		
Sergei Vassiljev	Erakond Eesti 200 (1)	
Kuldar Kipper	Aivar Paas	109
Eve Soopa		
Enno Rohelpuu	ISAMAA Erakond (2)	
Kuldar Keres	Lembit Kruuse	124
	Taavi Umal	41

TÄHELEPANU!

PÕHJA-SAKALA VALLA MÜRKAARDI JA MÜRA VÄHENDAMISE TEGEVUSKAVA AVALIK VÄLJAPANEK

OÜ Inseneribüroo STEIGER poolt on valminud Põhja-Sakala valla mürakaart ja müra vähendamise tegevuskava. Töö raames kaardistati Põhja-Sakala valla olulisimad liiklus- ja tööstusmüra allikad ning koostati välisõhus leviva müra kohta kokku 16 hajumiskaarti. Lisaks koostati müra vähendamise tegevuskava, millest juhinduda edasistes tegevustes.

Põhja-Sakala valla mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava avalik väljapanek toimub ajavahemikul 8. november – 22. november 2021 Põhja-Sakala valla kodulehel www.pohja-sakala.ee. Samuti on võimalik materjalidega tutvuda vallamajas (leppides eelnevalt kokku aeg) ja valla raamatukogudes.

Avalik arutelu mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava tutvustamiseks toimub 24.11.2021 algusega kell 15 vallamaja II korruse saalis (Lembitu pst 42, Suure-Jaani) ja veebikeskkonnas. Lisame siinkohal, et korraldajana on meil õigus teha muudatusi arutelu toimumise kohas ja kellaajast, vastav info avaldatakse valla veebilehel.

Oma ettepanekuid saab esitada kuni 22. november 2021 Põhja-Sakala Vallavalitsuse e-postile pohja-sakala@pohja-sakala.ee või postiaadressile Lembitu pst 42, Suure-Jaani linn, Põhja-Sakala vald, 71502 Viljandimaa.

Mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava koostamist toetas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Detsembri vallalehega Leole jõuab valla kodanike postkasti ka Põhja-Sakala valla 2022. aasta kalender.

Informatsioon Põhja-Sakala valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku ja arutelu tulemuste kohta

Põhja-Sakala valla üldplaneeringu avalik väljapanek toimus ajavahemikul 02.08.2021–03.09.2021.

Väljapaneku jooksul esitati 11 kirjaga ligikaudu 75 arvamust, millest ligi pooltega arvestati planeeringu koostamisel. Planeeringu koostamise korraldaja seisukohad arvamuste osas teatati arvamuste esitajatele kirjadega 22.09.2021 ja 23.09.2021.

Avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud toimusid 24.09.2021 Kõos, Võhmas, Suure-Jaanis, Kõpus ja veebikeskkonnas.

Aruteludel andis planeeringu koostaja lühile-

vaate planeeringust ning vallavalitsus tutvustas väljapaneku kestel esitatud arvamusi ja oma seisukohti nende kohta ning vastas muudele üldplaneeringut käsitlevatele küsimustele. Teemad, mille osas esitati arvamusi: väärtusliku objekti käsitlus (Suure-Jaani veetorn); kaugkütte, vee- ja kanalisatsiooni piirkondade laiendamine Olustveres ja Suure-Jaanis; juurdepääsuteed ja teede avalik kasutamine; piirid; haljastus; ehitamine ehituskeeluvööndis; kõrgendatud avaliku huviga metsaalad; tehnovõrkude ja rajatiste asukohad; kompostimisvõimalused; maa-

kasutuse juhtotstarbed; detailplaneeringu koostamise juhud; asula piiride muutmise Kõpu alevikus; planeeringu elluviimiseks olulised tegevused; prügi-konteinerite asukohtade valik; tööstuspargi loomine Olustveres; kõnnitee rajamine; päikesepaneelide paigaldamise tingimused.

Pärast avalikke arutelusid esitas vallavalitsus 11.10.2021 kirjaga oma täpsustatud seisukohad arvamuste esitajatele.

Avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste alusel tehakse üldplaneeringus vajalikud muudatused ning planeering esitatakse heakskiitmiseks

Rahandusministeeriumile. Koos üldplaneeringuga esitatakse avalikul väljapanekul esitatud kirjalikud arvamused, mida ei arvestatud, ja vallavalitsuse põhjendatud seisukohad arvamuste arvestamata jätmise kohta.

Avaliku väljapaneku kestel laekunud arvamuste ja vallavalitsuse seisukohtadega ning avalike arutelude protokollidega saab tutvuda valla kodulehel aadressil <https://www.pohja-sakala.ee/uue-uldplaneeringu-koostamine>.

KAJA NOTTA
planeeringuspetsialist

Põhja-Sakala valla tunnustamiste korrast

23. septembril võttis Põhja-Sakala Vallavolikogu vastu uue Põhja-Sakala valla tunnustamiste korra. Teeme lühida ülevalde tunnustuse liikidest ja ettepanekute esitamise tähtaegadest.

Ettepaneku tunnustamiseks võivad esitada füüsilised ja juriidilised isikud, Põhja-Sakala Vallavalitsuse hallatavad asutused ning isikute ühendused.

Taotlus peab olema põhjendatud ja see esitatakse kirjalikult vallavalitsusele iga konkreetse tunnustuse peatükis määratud tähtajaks. Kui tähtaega ei ole määratud, võib taotlusi esitada aastaringelt.

Aastaringelt esitatavate ettepanekute tunnustuse liigid:

Valla aukodanik

Eesmärgiks on avaldada austust vallale osutatud väljapaistvate teenete eest.

Valla teenetemärk

Antakse isikule üks kord austusavaldusena silmapaistva saavutuse või valla huvides tegutsemise eest.

Tunnustuse liigid ja ettepanekute esitamise tähtajad

Valla hariduspreemiad

Eesmärgiks on tähtsustada õpetaja rolli, tuua esile valla haridusasutusi, pedagoogilisi töötajaid ja isikuid, kelle töö ja isiklik eeskuju on oluliselt kaasa aidanud noorte kujunemisele mitmekülgset arenenud isiksusteks ning kelle tegevus on positiivselt mõjutanud valla hariduselu.

Hariduspreemiad on:

- 1) aastate õpetaja preemia;
- 2) hariduse aastapreemia;
- 3) aasta alushariduse õpetaja preemia;
- 4) aasta õpetaja ja tugispetsialisti preemia;
- 5) aasta huviharidustöö preemia;
- 6) aasta noorsootöö preemia.

Ettepanekud esitatakse vallavalitsusele 5. septembriks.

Valla põhikooli, gümnaasiumi ja kutseõppeasutuse ning kõrgkooli lõpetaja preemia

Eesmärgiks on väärtustada õppimist ja motiveerida õpilasi saavutama õppetöös silmapaistvaid tulemusi; tunnustatakse õpilasi, kelle elukohaks rahvastikuregistris on kantud vald või kes lõpetavad valla kooli või kes töötavad vallas.

Preemia määratakse:

- 1) kõrgkooli lõpetamisel kiitusega (cum laude);
- 2) gümnaasiumi lõpetamisel kuldmedaliga;
- 3) gümnaasiumi lõpetamisel hõbemedaliga;
- 4) kutseõppeasutuse lõpetamisel kiitusega;
- 5) põhikooli lõpetamisel kiitusega.

Avaldused esitatakse käimasoleva õppeaasta jooksul (õppeaasta kestab 1. september – 31. august).

Valla spordipreemiad

Eesmärgiks on propageerida sportlikke eluviise, tuua esile ja seada eeskujuks valla sportlaste ning treenerite väljapaistvaid sportlikke tulemusi.

Spordipreemiad on:

- 1) aasta parima meessportlase preemia;
- 2) aasta parima nais-sportlase preemia;
- 3) aasta parima noore sportlase preemia;
- 4) aasta parima võistkonna preemia;

5) aasta parima treeneri preemia;

6) spordiedendaja preemia;

7) aasta parima meesveteransportlase preemia;

8) aasta parima naisveteransportlase preemia.

Ettepanekud esitatakse vallavalitsusele 10. jaanuariks.

Valla kultuuripreemiad

Eesmärgiks on tähtsustada rahvakultuuri ja kunstide rolli ning tunnustada neid, kelle tegevus on positiivselt mõjutanud valla kultuurielu.

Kultuuripreemiad on:

- 1) kultuurielutöö preemia;
- 2) neli kultuuri aastapreemiat.

Ettepanekud esitatakse vallavalitsusele 10. jaanuariks.

Valla ettevõtlusauhind ehk aasta ettevõtja auhind
Eesmärgiks on innustada inimesi ettevõtlusega tegelema ning tuua esile vallas tegutsevaid ettevõtjaid, kelle tegevus ja eeskuju on enim mõjutanud piirkonna arengut, siinset elukeskkonda ja inimeste heaolu, suurendanud tööhoivet ja valla tuntust.

Ettepanekud esitatakse vallavalitsusele 20. märtsiks.

Valla kodanikupreemiad

Eesmärgiks on tunnustada vallas edukalt tegutsevaid kodanikuühendusi ja nende poolt ellu viidud mõjukaid projekte ja kodanikuühiskonna arengusse aktiivselt panustavaid isikuid. Tunnustusega soovitakse teadvustada inimestele vabatahtliku tegevuse ja kodanikuühiskonna olulisust ning tunnustada vabatahtlike ja ühenduste poolt antavat panust kohaliku elukeskkonna arendamisse.

Kodanikupreemiad on:

- 1) aasta sädeinimene;
- 2) aasta kodanikuühendus;
- 3) aasta kodanikuühenduse tegu;
- 4) aasta kodanikuühenduse toetaja;
- 5) aasta vabatahtlik.

Ettepanekud esitatakse vallavalitsusele 15. oktoobriks.

Valla sotsiaaltööpreemiad

Eesmärgiks on tähtsustada sotsiaaltöötaja rolli ja tuua esile sotsiaalvaldkonnas tegutsevaid inimesi.

Sotsiaaltöö preemiad on:

- 1) sotsiaalvaldkonna elutöö preemia;
- 2) aasta sotsiaaltöötaja;
- 3) aasta Hea Haldja preemia.

Ettepanekud esitatakse vallavalitsusele 10. veebruariks.

Valla konkursi „Kaunis Kodu“ preemiad

Eesmärgiks on heakorrastatuse tõstmine, elukeskkonna kaunimaks ja puhtamaks muutmise ning ilu väärtustamine.

Konkursi „Kaunis Kodu“ hindamisrühmad on:

- 1) elamud kompaktses hoonestuses alal;
- 2) elamud hajaasustuses alal;
- 3) maakodud ja tootmiskodud;
- 4) korterelamud (4 korterit ja rohkem), äri- ja ühiskondlikud hooned.

Ettepanekud esitatakse vallavalitsusele 30. aprilliks.

Rahvahääletusele pääsenud ideed on selgunud – iga hääli loeb!

FOTO: Erki Heinaste

Põhja-Sakala valla 2022. aasta kaasavasse eelarvesse laekunud ettepanekuid analüüsis ja hindas viieliikmeline komisjon (Aino Viinapuu, Jaanus Rahula, Dagmar Hoder, Kärt Linder, Erki Heinaste). Komisjon leidis, et vallavolikogu poolt kehtestatud määrusele vastavad ja rahvahääletusele pääsevad kaksteist ideed. Lisaks pandi kirja juhised nii hääletuspunktile kui ka hääletajatele ning otsustati lisada kodus hääletamise võimalus neile, kes näiteks tervislikel põhjustel ei saa hääletuspunkti minna.

Ideede lühikirjeldused: Kergliiklustee valgustus Kõidama-Jaska

Kergliiklustee valgustus 1,2 km Kõidama-Jaska. Parandab liiklusohutust, turvalisust ja elanike liikumis-, vaba aja- ja tervisespordi võimalusi (eriti sügistalvisel ajal) ja turvalist pääsu Olustvere raudteejaama. Aitab kaasa tuua piirkonda elanikke ja turiste, kes tarbivad ka muid teenuseid, lisatulu vallaelarvele. Saab lahenduse oluline valupunkt.

Eeldatav maksumus: 40 000 eurot + 1000 eurot esitaja omapanus.

Idee esitaja: Rein Murik

Korralik põrand Suure-Jaani kultuurimaja saalile

Tantsida soovivale inimesele on see väga oluline küsimus. Milles probleem?: a) daamid-naised kurdavad, et kingakontsad jäävad põrandapragudesse kinni; pöördeid ei saa korralikult teha, kuna põrand ei ole vajalikul määral silelibe.

b) vanemad mehed keelduvad sellele põrandale tulemast, sest nende põlved võivad liigestest lahti tulla.

Miks just see saal? See saal on mõnusalt väike ja hubane, asukoht ka soodne (ilus lühter laes). Tantsuga seotud üritustest on seal seni peetud: pensionäride peod, rahvatantsijate proovid ja esinemised (nad kõik kurdavad halva põrandale üle).

Eeldatav maksumus: 10 000 eurot.

Idee esitaja: Karl Samuel

Kõpu väljõusaal ja madalseiklusrada

Käesoleva kaasava eelarve idee eesmärk on laiendada Kõpu kogukonnas välitegevuste võimalusi. Suure-Kõpu mõisa parki, kooli ja spordihoone vahetusse lähedusse rajatakse väljõusaal. Nii saavad võimaluse tegeleda sportimisega nii täiskasvanud kui tegevusi igatsevad noored. Kõpu lasteaia alale, kõrgete puude vahele rajatakse madalseiklusrada. Rada saavad kasutada kõik kogukonna ja sõpruskonna lapsed. Mõlemate objektide teostajad on oma valdkonna asjatundjad, nende pakkumistes on ühendatud hindade ratsionaalsus ja seadmete/atraktsioonide kestvus ning turvalisus.

Eeldatav maksumus: 38 900 eurot.

Idee esitaja: Riina Soolo

Multifunktsionaalne mänguväljak Tääksi

Tääksi paikkonna lastel puudub avalik mänguväljak, kus arendada koordineerimise ja tasakaalu ning panna proovile oma osavus. Antud mänguväljak võiks paikneda Tääksi haridusasutuse territooriumil, koolimaja ees muruplatsil. Territoorium ei ole piiratud ja seetõttu oleks mänguväljakut võimalik kasutada kõigil lastel, kes Tääksi külla satuvad (ka suvistel laagrilastel). Multifunktsionaalne mänguväljak Tääksi külas oleks investeering, mis täidab avalikku huvi – pakuks lastele tegevust ning võimaldaks neil vaba aega sisustada aktiivselt liikudes.

Eeldatav maksumus: 30 000 eurot.

Idee esitaja: Kairi Kibe

Multifunktsionaalne spordiväljak Suure-Jaani

Käesoleva ideega soovitakse rajada Suure-Jaani järve äärde multifunktsionaalne spordiväljak mõõ-

tudega 16 x 31 m. Väljakul saab mängida korvpalli, jalgpalli, võrkpalli ja tennisit, väljak on kunstmuruks. Põhja-Sakala vallas, sh Suure-Jaanis ei ole ühtegi multifunktsionaalset väljakut. Samas on just Suure-Jaani järve äärde selleks väga sobilik koht, kuna seal on lisaks ujumisvõimalusele täna kaks rannaväljakut. Järve ümbrust kasutatakse tänagi väga palju aktiivseks sportlikuks vaba aja veetmiseks, lisaks vallaelanikele on sealsete võimaluste arendamisest väga huvitatud noored väljaspoolt valda.

Eeldatav maksumus: 40 000 eurot + esitaja omapanus 15 000 eurot.

Idee esitaja: Robert Ilves

Puhkepaviljon Kõo-Kirivere jalgteel kõndijatele

Jalgtee pikkus on 1,6 km. Eakad inimesed on raamatukogus kurtunud, et nad ei suuda seda vahemaad puhkamata läbida. Kui poolel teel on puhkamiseks paviljon, mis kaitseb ka tuule ja vihma eest, saab jalutaja peale puhkamist valida, kas kõnnib edasi Kirivere koolimajani, kus on võimalus jälle puhata, või pöördub tagasi Kõosse. Samal jalgteel olen näinud lapsevankriga jalutajaid, koolilapsi, rulluisutajaid ja teisi sportijaid, kes on jäänud tugeva vihmahoo kätte, mille möödumise ootamiseks pole kusagile varjuda.

Eeldatav maksumus 3000 eurot

Idee esitaja: Ille Riisk

Suure-Jaani Discgolfi park

Idee on luua Suure-Jaani 18-korvine discgolfirada, mis oleks kooskõlas kõigi tingimustega, mis lubaks pidada kohalikke rahvusvahelisi võistlusi. Hetkel olemasolev rada on väike ja piiratud võimalustega. Discgolfi näol on jätkuvalt populaarsust koguva harrastuse/spordialaga, siis on

ka mängijate arv kasvanud kiirelt ka kohalikus kogukonnas. Uue ja tingimustele vastava pargiga loome võimaluse arendada ala edasi meie vallas ning tuua siia ka mängijaid väljastpoolt valda. Mis on suurepärane võimalus kaasata siia ka turismi, mis omakorda toetab ka tervisekeskust. Ja kohalikke söögikohti. Mängul puudub igasugune vanusepiirang ja on heaks liikumisaktiivsuseks ka vanemale generatsioonile.

Eeldatav maksumus: 25 000 eurot

Idee esitaja: Gaspar Värv

Teisaldatavatel alustel väljõuväljak ja minigolfirada

Idee eesmärgiks on soetada avalikuks kasutamiseks teisaldatavatel alustel väljõuväljak ja minigolfirad. Teisaldatavad seadmed loovad hoopis uued kasutusvõimalused, sest neid saab lihtsasti transportida kasutamiseks erinevatele kogukondadele üle kogu valla. Idee teostamine valla eelarvest on oluline ja vajalik, sest sportlikku eluviisi armastavatel inimestel meeldib koos aega veeta, kuid paljudel küladel puuduvad selleks igasugused võimalused. Teisaldatavatel alustel väljõuväljakut ja minigolfiradasid saavad aastaringelt kasutada kõik külas elavad või viibivad noored ja täiskasvanud – kas üksik, pere või sõpradega. Teisaldatavad seadmed paigaldatakse esialgu valla suurimasse külla – Vastemõisasse.

Eeldatav maksumus: 26 270 eurot.

Idee esitajad: Maie Arba, Merle Rang, Tauno Härjinen, Tiiu Umal

Tervena rongile ja tagasi

Idee on valgustada Võhma raudteejaamast Jaama tänavale viivad rajad. Kuna väga paljud Võhma inimesed sõidavad rongiga, siis pimedal ajal valgustamata rajal kõndimine on ohtlik. Idee teostamine on vajalik

eelkõige Võhma inimeste tervise huvides. Probleemi lahendamiseks saavad kasu kõik inimesed, kes Võhma raudteejaama kasutavad. Esindatud on kõik vanuserühmad, alates lapsevankrites imikutest kuni vanuriteni.

Eeldatav maksumus: 15 000 eurot

Idee esitaja: Tiina Varblane

Vaalamäe-Vanamõisa tee tänavavalgustuse ehitamine

Vaalamäe-Vanamõisa tee ääres asub Vastemõisa küla 13 majapidamist. Kõigi nende perede laste ja täiskasvanute igapäevane liikumine sellel teel ei ole turvaline: sõidutee on valgustusetu, kitsas, laiuseks keskmiselt 4,5 m, talvel lisanduvad lumevallid. Pimedal ajal on nähtavus halb ning jalakäijatel ja jalgratturitel on ohtlik liikuda sellel teel. Suure-Jaani või Viljandisse sõidetakse autodega, kuid Vaalamäele, kus asuvad kogu küla postkastid ja lähim bussipeatus, minnakse ikka jalgsi. Sama teed kasutavad ka Viljandi valla Vanamõisa küla inimesed. Valgustuse ehitamine aitab tagada tee kasutajate ohutuse ja kasutusmugavuse ning loob eelduse, et üha rohkem inimesi on valmis kasutama säästvaid liikumisviise.

Eeldatav maksumus: 30 000 eurot

Idee esitajad: Dana ja Kai-do Link

Valgustus Raudtee tänavale

Idee eesmärgiks on see, et ka pimedal ajal oleks võimalik Võhma linna kodanikel jätkata tervisespordiga (jooksimine, kepikõnd, jalgrattaga sõitmine, jalutamine, noored emad lapsevankritega, koertega kõndimine jne) Raudtee tänaval. Vana lihakombinaadi juurest kuni raudteejaamani ja sealt edasi Tartu tänavani puudub valgustus. Sügisel läheb juba väga varakult pimedaks ning jooksma ja kõndima ajal peale tööd. Turvaline see jooksjale-kõndijale ei ole, sest pimedal ajal võib inimene jääda autojuhile märkamatuks.

Eeldatav maksumus: 27 000 eurot

Idee esitaja: Kairi Ibrus

Võhma linna mänguväljakute uuendamine

Võhma linnas on kaks lastele mõeldud mänguväljakut: Veski tänava ja Kalevi tänava mänguväljak. Nendel asuvad atraktsioonid ja linnakud on vajanud pidevat remonti ja hooldust, kuid mõni neist on tänaseks päevaks juba ohtlik ning seetõttu vajavad mänguväljakud renoveeri-

mist ja uuendamist. Veski tänava mänguväljakult eemaldatakse ohtlik mängulinnak (atraktsioon) ja asendatakse uue turvalise mängulinnakuga. Kalevi tänava mänguväljaku olemasolevad turvaalad renoveeritakse ja rajatakse uus turvaala, millele paigutatakse väiksemate laste mõeldud mängulinnak. Lisaks paigaldatakse Kalevi tänava mänguväljakule üks täiendav mängulinnak vanematele lastele.

Eeldatav maksumus: 40 000 eurot

Idee esitaja: Kristel Vahtra

Pea meeles:

•Hääletada on võimalik alates 1. novembrist kuni 14. novembrini.

•Oma hääle saab anda vähemalt 16-aastane isik, kelle elukoht on Eesti rahvastikuregistri andmetel 1. novembri seisuga Põhja-Sakala vallas.

•Hääletada saab kuni kolme idee poolt elektrooniliselt valla veebilehel või paberikandjal vallavalitsuses, kohalikes teenuskeskuses, raamatukogudes ja kodus*.

*Kodus hääletamine tähendab seda, et kodanik ei saateud põhjustel (näiteks tervislikel) hääletuspunkti tulla ja tellib hääletuskasti enda püsivasse elukohta. Näiteks kui kodanik on Suure-Jaani elanik ja isoleerub kodus ning tellib hääletuskasti sinna, on tegu kodus hääletamisega. Kui kodanik viibib isolatsioonis mujal, mõnel muul aadressil kui oma kodus, nimetatakse seda ikkagi kodus hääletamiseks.

•Kodus hääletamine toimub vallavalitsuse lahtiolekuaegadel. Suulise taotluse selleks saab esitada arendusspetsialistile Erki Heinastele telefonil 5190 0865, kellega lepatakse kokku hääletamise aeg. Hääletamise protseduur on sama.

•Elektrooniliselt hääletades tuleb ennast tuvastada ID-kaardi või mobiil-ID abil. Paberikandjal on võimalik hääletada isikut tõendava dokumendi alusel.

•Elluviidav idee või ideed peavad saama vähemalt 50 häält!

•Vallakodanike hääletuse tulemusena reastatakse ideed vastavalt saadud häälte arvule, alustades enim häält saanutest.

•Elluviimisele kuulub üks või mitu ideed, mis lähtuvalt idee eeldatavast maksumusest mahuvad 40 000 euro sisse.

Ärge unustage hääletamast.

Iga hääli on oluline!

Lisainfo: Erki Heinaste, arendusspetsialist, tel 5190 0865, erki@pohja-sakala.ee

Suure-Jaanis allkirjastati koalitsioonileping

Pärast kohaliku omavalitsuse volikogu valimisi otsustasid Põhja-Sakala vallas leivad ühte kappi panna neli valimisel osalenud erakonda (Eesti Keskerakond, Eesti Konservatiivne Rahvaerakond, Isamaa Erakond ja Erakond Eesti 200) ning üks valimisliit Ühine Tee, jättes opositsiooni teise valimisliidu Kogukonna Hääl.

27. oktoobriks olid mõtted paberile pandud ja said vallamajas Suure-Jaanis allkirjad.

Kokku lepiti, et Isamaa Erakond saab vallavanema

FOTO: Marko Reimann

koha, valimisliit Ühine Tee kaks abivallavanema kohta, Eesti Keskerakonnale jääb vallavolikogu esimehe

koht ja Eesti Konservatiivne Rahvaerakond saab ühe aseesimehe ning opositsioon teise aseesimehe

koha. Koalitsioonilepinguga saab tutvuda <https://www.pohja-sakala.ee/koalitsioonileping>.

Põhja-Sakala valla noortevolikogu esimene ideeöö oli meeleolukas ja ideederohke

1. oktoobri hilistel õhtutundidel kogunes Suure-Jaanis noortekeskusesse oma esimesele tõisele ideeööle Põhja-Sakala valla noortevolikogu I koosseis. Õhtu algas küll tervisekojas ujumisega ja õhtusöögiga kohvikus Arturi Juures, kuid kui vaim oli puhanud ja kõht oli täis saanud, algasid sisulised töötoad, kus ühiselt Urmo Reitavi juhendamisel arutati läbi nii tegevuskava, eesmärgid kui ka põhimäärus. Keskoöl valiti ära Põhja-Sakala noortevolikogu esimees ja 3 aseesimeest, kellele jäävad vastutada erinevad valdkonnad. Esimeheks valiti Iris Salm, aseesimeesteks aga Henri

Henri, Kärolin ja Kim.

Helü, Kim Wüthrich ja Kärolin Korotkov.

Noortevolikogu koosseisu kuulub hetkel 16 noort üle kogu valla – nendel noortel oli võimalus liikmeks saada soovivalduse alusel. Enamus noortevolikogu liik-

metest on juba eelnevalt koolitatud Põhja-Sakala valla poolt korraldatud noorte eestvedajate programmi kaudu ning noorte osalemismotivatsioon on hetkel väga kõrge.

Oleme ääretult tänulikud oma noortele, kes

soovivad sõna sekka öelda ning panustada oma aega ja ideid kodukoha paremaks toimimiseks.

Tekst ja foto
MARLEN SILM
Suure-Jaanis noortekeskuse juhataja

Otsitakse lahendusi huvihariduse kvaliteetseks ja optimaalseks korraldamiseks Viljandimaal

Viljandimaa Omavalitsuste Liit on saanud rahastuse projektile „Hea ja optimaalse huvihariduse võimalused rahvastiku vähenemist arvestades Viljandimaal“.

Käesoleval ajal toimub huvihariduse andmine Viljandimaal 11 huvikoolis 4 omavalitsuse territooriumil. Munitsipaalhuvikoolid maakonnas (Viljandi muusikakool, Viljandi kunstikool, Viljandi spordikool, Viljandi huvikool, Tarvastu muusika- ja kunstikool, Päre spordikool, Suure-Jaanis gümnaasiumi huvikool, Karksi-Nuia muusikakool, Karksi-Nuia spordikool, Abja muusikakool, Võhma muusikakool).

2040. aastaks väheneb laste (alla 15-aastaste) osatähtsus 15,5%-lt 13,6%-ni. Kui 2021. aastal on noori vanuses 7–18 kõikides omavalitsustes vahemikus 11–13% rahvastikust,

siis lapsi 0–6 vaid 6–7% (teostatud uuringud – Statistkamet 2020 ja Cumulus Consulting 2021). Kõikidest omavalitsustest õpib lapsi Viljandi linna huvikoolides, kõige enam Viljandi linnast ja vallast. Olemaks ajakohane ja materiaalse vahenditega kindlustatud huvikool on vajalikud olulised investeeringud. Huvikooli kohamaks ei sisalda seadusest tulenevalt kapitalikulud ega arenduskomponenti ning praktikas on võimatu planeerida tulevikuvajadusi ja investeeringuid ilma parima ühise lahenduse ta/kokkulepeteta.

Projekti abil loodab Viljandimaa Omavalitsuste Liit koostöös omavalitsustega leida parima lahenduse hea huvihariduse korraldamiseks maakonnas. Projekti käigus analüüsitakse ja töötatakse üheskoos välja Viljandi-

maa jaoks võrreldavad võimalused, milledest valitakse analüüsi põhjal välja huvihariduse parim tuleviku lahendus. Projekti lõpptähtajaks on 28. veebruar 2022. Uuringu teostaja on Civitta AS.

Probleem soovitakse lahendada maakonnas komplekselt ja tervikuna nii investeeringu, õppevahendite, huvihariduses õpitavate õppevaldkondade, kättesaadavuse kui ka inimressursi (pedagoogide kompetentsi) mõttes kvaliteetseimalt ja optimaalselt.

Projekti meeskond on laiapõhjaline, saavutamaks parim tulemus maakonna elanike ja omavalitsuste huvides. Projekti meeskonna moodustavad omavalitsuste haridusspetsialistid, taotleja esindajad (Viljandimaa Omavalitsuste Liit), tööteostaja esindajad (Civitta AS), huvikoolide juhid,

huvikoolide hoolekogude juhid.

Lähiajal hakkavad Civitta AS esindajad läbi viima erinevaid küsitlusi ja intervjuusid, mille põhjal analüüsitakse praegust huvihariduse ja -tegevuse olukorda Viljandimaa omavalitsustes.

Vallavalitsus määras valla esindajaks projektis „Hea ja optimaalse huvihariduse võimalused rahvastiku vähenemist arvestades Viljandimaal“ haridusjuhi Kaie Toobali.

Huvikoolide juhid ja huvikoolide hoolekogude juhid – loodan heale koostööle, teie valmisolekule anda intervjuusid ja esitada analüüsiks vajalikke andmeid.

Edu meile!

KAIE TOOBAL
haridusjuht

SUURE-JAANI TÖÖSTUSALA ENAMPKUMINE

Põhja-Sakala vallavalitsus viib läbi elektroonilise enampkumise hoonestusõiguse seadmiseks järgmistele Suure-Jaanis tööstusala tootmis- ja ärimaa katastriüksustele:

• Viljandi maakond, Põhja-Sakala vald, Suure-Jaanis linn, Nigula tn 10 (4552 m²)

• Viljandi maakond, Põhja-Sakala vald, Suure-Jaanis linn, Nigula tn 13 (4357 m²)

Hoonestusõiguse aastatasu algsuurus (alghind) on 0,3 eurot/m²;

enampkumises osalemise osavõtumaks on 100 eurot; enampkumises osalemise tagatisraha on 1000 eurot.

Enampkumised viiakse läbi Osta.ee portaalis (www.osta.ee).

Enampkumise samm on 100 eurot.

Pakkumusi on võimalik teha kogu enampkumise kestvuse ajal:

Nigula tn 10 18.11.2021–23.11.2021 kell 16.00*, alghind 1365,60 eurot;

Nigula tn 13 19.11.2021–24.11.2021 kell 16.00*, alghind 1307,10 eurot.

* Tegemist on pikeneva lõpuga enampkumistega (pikenemise samm on 5 minutit). Oksjonitel osalemiseks on vajalik Osta.ee konto autentimine.

Vara ja oksjoni arve/müügileping vormistatakse vaid oksjoni võitja nimele! (Kui võitjaks on eraisik, siis selle eraisiku nimele. Kui võitjaks on ettevõtte, siis selle ettevõtte nimele).

Enampkumise tulemused tehakse kõigile enampkumisel osalejatele teatavaks Osta.ee portaalis kohe pärast enampkumise võitja selgumist. Enampkumise tulemused kinnitab vallavalitsus.

Tutvu Osta.ee keskkonna ja kasutajalepingu tingimustega: <https://www.osta.ee/kasutajaleping>.

Tutvu kõikide enampkumiste ja hoonestusõiguse seadmise tingimustega: <https://toostusala.suure-jaani.ee/muugiinfo/>.

Kruntidega on võimalik tutvuda ja täiendavat informatsiooni saab arendusspetsialistilt Erki Heinastelt, tel 5190 0865, e-post erki@pohja-sakala.ee.

Ettevõtted tööstusalal

16 ha suurune tööstuspark pakub ettevõtetele vajaliku infrastruktuuriga varustatud 6 elamumaa- ning 19 tootmis- ja ärimaakrunti, kus on olemas kõik vajalik tootmise alustamiseks või laiendamiseks, logistikakeskuse loomiseks või ärihoone rajamiseks, sealhulgas liitumiste valmidus.

Hoonestusõiguseid on omandanud juba 5 ettevõtet:

OÜ FinEst Wood – 6 elamumaa krunti, esimesed majad valmis;

AS Viljandi Espak – 2 krunti, planeeritud ehitusmaterjalide kauplus;

OÜ ProTools – 3 krunti, ühele krundile planeeritud I etapis iseteeninduslik autopesula ja II etapis uus söögikoht ning teistel kruntidel rentimiseks mõeldud laohoonete kompleks;

OÜ SKM Metallitööd – 1 krunt, planeeritud hoone metallitööde tegemiseks;

GARAM Elektronik AB – 1 krunt, planeeritud hoone elektroonikakomponentide valmistamiseks.

Vastavalt Põhja-Sakala vallavolikogu otsusele on ettevõtte kohustatud hoonestama kinnistu ja ehitise valmis ehitama viie aasta jooksul alates hoonestusõiguse kandmisest kinnistusraamatusse. Ehitise loetakse valminuks, kui ehitisel on olemas kasutusluba. Pärast ehitise valmimist tekib ettevõttel õigus kinnistu omandada hetkel kehtiva maa maksustamise hinnaga.

Saame tuttavaks

Kärt Linder, keskkonnaspetsialist

FOTO: Erakogust

Viimasel sügiskuul teeme tutvust keskkonnaspetsialisti Kärt Linderiga, kes korraldab meie valla keskkonna- ja heakorralast tegevust ning jäätmemajandust.

Millega tegeled vabal ajal?

Vabadel hetkedel püüan viibida võimalikult palju värskes õhus, spordisaalis ja ninapidi raamatutes. Enda turgutamiseks (nimetan seda tihti ka akude laadimiseks) on kõige mõnusam teha tiir rabas (lemmikud kohad – meie vallas asuv Ingatsi õpperada, Jõgevamaal Männikjärve raba õpperada, Pärnumaal Nigula raba õpperada ja Lätis Suur Kõmeri nõmme rada) või olenevalt hooajast käia metsas seenel. Looduses käimise seon alati pildistamisega, sest see on samuti üks hingelähedane tegevus. Spordisaalis veedan aga aega sulgpalli mängides, mis on mõnus liikumapanev tegevus. Lisaks on meie trennid, mis toimuvad Kõpu spordihoones, kohati justkui naeruteraapia, sest koos käivad väga hea huumorisoonega inimesed, kellega igav ei hakka. Vihmasel ja pimedal ajal sisustan aega ka raamatute lugemisega. Viimased lugemised on olnud nt Kate Elizabeth Russell „Minu sünge Vanessa“ ja Camilla Läckberg „Kuldne puur“.

Kellena varasemalt töötanud oled?

Mõni aasta peale keskkonnakorralduse eriala õpinguid Tallinna Ülikoolis alustasin endises Kõpu Vallavalitsuses maa- ja keskkonnanõunikuna, mis kippus kohati olema selline „Hunt Kriimsilma 9 ametit“, sest väikses vallas pidi tegelema kõigega,

mida ametinimetusest ehk välja lugeda ei osanudki. Alguses oli raske, aga samas oli see väga õpetlik ja arendav aeg ning olen selle eest vägagi tänulik. Haldusreform andis võimaluse edasi töötada Põhja-Sakala valla keskkonnaspetsialistina.

Mis on sinu töö?

Olen spetsialist valdkonnas, mis hõlmab mitmeid erinevaid teemasid nagu näiteks jäätmed, välisõhk, vesi, maapõu, looduskaitse. Käisin paar aastat tagasi Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis oma tööd ühele klassile tutvustamas ja koostas selleks esitluse – mitukümmend slaidi ning kokkuvõttes ikka ei saanud kõik kirja. Ütleksin, et valla keskkonnaspetsialistina olen ma arvamuse andja, infovahetaja, jooksvate probleemide lahendaja, kooskõlastaja, korraldaja ja nõuandja rollis. Töö jaguneb nii igapäevase elu korraldamise (üldine jäätmekäitlus, hulkuvate loomadega tegelemine, valla haljastalade, järvede ja kalmistute hooldamine ning nendeks töödeks vastavate lepingute ettevalmistamine jm), kodanike poolt esitatud keskkonnaga seonduvate avalduste lahendamise (näiteks jäätmeveo graafiku muutmise, raieloa andmine), kodanike poolt esitatud kaebuste-murede lahendamise ja vallavalitsuse ning volikogu eelnõude koostamise (puurkaevu asukoha kooskõlastuse

taotluste menetlemine, Keskkonnaameti poolt esitatud keskkonnaloa taotlustele arvamuse andmine paisutamise, kaevandamisega jm seadustest tulenevaga seonduvalt) vahel. Osalesin ka valla üldplaneeringu koostamise protsessis ja kirjutan aeg-ajalt valla ajalehte artikleid oma valdkonnaga seonduvalt. Väga palju on tööd just erinevate äkitselt ilmuvate probleemidega, milleks võib olla tüütav koer või ka üleöö häiriv kruntide piiril asuv hekk. Õnneks on pea aasta olnud selles osas abiks korraldajate ametnik Ivo Kralle, kellest on tohutult abi ja kellel ei kujutaks enam meie meeskonda ettegi. Olen olnud ise ka mitmete keh-

testatud eeskirjade koostajaks-ettevalmistajaks, näiteks heakorraleeskiri, raieloa väljaandmise tingimused ja kord. Üheks intensiivseimaks osaks minu töö juures on kindlasti hajaasustuse programmi koordineerimine meie vallas, sest sellega tuleb tegeleda kogu aeg. Näiteks praegusel hetkel on lõpetamas oma töid 2020. aastal toetuse saajad, aga käib ka 2021. aasta toetuse saajatega toetuslepingute sõlmimine, lisaks juba sama aasta tööde lõpetamine ja aruannete kinnitamine ning uue taotlusvooru osas nõustamine.

Mis sulle keskkonnaspetsialisti töö juures kõige enam meeldib?

Nagu nähtub eelmisest vastusest, siis on see töö väga mitmekülgne, vaheldusrikas ja seetõttu on ka rutiini tekkimise võimalus küllaltki väike, mis on kindlasti positiivne. Mulle meeldib, et õpin kodanike probleemide lahendamise käigus ikka ja jälle midagi uut. Kuna nn tööpõld on lai ja tihti ka probleemid mitmeid valdkondi haaravad, siis ainuüksi niiviisi laieneb silmaring ja lisaks soodustab see ka osakonnas (mõtlen siin meie majandusosakonda) meeskonnatööd.

Milliste küsimuste korral saab valla elanik sinu poole pöörduda?

Seda on mõnevõrra raske kirjeldada. Ütleks, et kõigega, mis puudutab keskkonda, aga eks nagu näete ja loete, siis vald-

kond on ulatuslik. Vastuseid tuleb leida kõigele ja kui mina ei oska aidata, siis on kas kolleegide seas keegi või vahel on vajalik ka meie majast välja kellegi poole pöörduda, nt Põllumajandus- ja Toiduameti spetsialistide või Keskkonnaameti poole. Ütleks ka, et olles vallas ametnik, on ülioluline, et oskaksime näiteks esmase info anda ja seejärel edasi suunata.

Too välja mõned kodanike korduma kippuvad küsimused.

„Kas eterniiti saab tasuta ära anda?“ – Ohtlikku asbesti sisaldava eterniidi vastuvõtt on jäätmejaamades tasuta (Suure-Jaani jäätmejaamas 144 eurot/tonn ja Võhma jäätmejaamas 120 eurot/tonn). Vahel on võimalik anda seda ära tasuta kampaania korras, mida korraldame SA Keskkonnainvesteeringute Keskus toetusega ja sellest anname teada jooksvalt. Küll aga on siinkohal palve, et palun arvestada katuse vahetamisel kulude poole ka vana katusekatte utiliseerimisele kuluvaga, siis ei tule eterniiti jäätmejaama viies ka selle tasu suurus ootamatult.

„Millal hajaasustuse programmi taotlusvoor toimub?“ – Enamasti aasta I pooles. Taotlusvooru kuupäevad kinnitatakse riigihalduse ministri käskkirjaga.

Küll mitte küsimus, aga satub küllaltki tihti töölaual avaldusi/taotlusi metsa raieks. Mina kui valla keskkonnaspetsialist tegelen tiheasustusaladel (Suure-Jaani ja Võhma linn, Kõpu ja Olustvere alevik) üksikpuude raieks lubade andmisega. Metsandusega, sh siis metsateatistega tegeleb aga Keskkonnaamet.

Millised on sinu valdkonnas peamiselt esinevad probleemid?

Enim esineb probleeme ikka jäätmetega seonduvalt – avalikesse pakendikonteineritesse pannakse ehitusjäätmeid, segaolmejäätmeid, elektroonikat jm n-ö valet kraami, prügi viiakse metsa alla, prügi põletatakse. Valla heakorraldajate seisukohalt on palju probleeme ka korraldamata kinnistutega, kus tihti on niitmata heinalle lisaks ka lagunenu-

hoone, prügihunnikud, ohtlik kaev ja ülekasvanud võsa. Samuti on probleeme omavolilise ehitustegevusega, näiteks oleme avastanud mitmeid kodumajapidamiste kanalisatsioonisüsteeme ehk omapuhasteid, mille kohta pole esitatud vajalikku ehitusteatist. Ei saa mainimata jätta siinkohal ka hulkuvaid loomi (peamiselt koeri), kes võivad olla nii tüütud kui ka ohtlikud. Iga loomapidaja kohustus on tagada koerte ja kasside pidamise eeskirja täitmine.

Kas ja kuidas saaks valla elanik ise sinu tööle kaasa aidata?

Mõelgem ütlemisele, et ela ise ja lase teisel ka elada.

Millised valdkondlikud eesmärgid on pikemaajaliselt seatud?

Valla puhas elukeskkond on tähtsaim eesmärk, milleks peavad pingutama kõik, st vallavalitsus, kodanikud ja kinnistute omanikud. Heakorraldatud valla territooriumini on veel pikk maa minna, aga usun, et see on teostatav ja see, et meil oleks ilus, heakorraldatud ja ohutu ümbuskond nii tihe- kui ka hajaasustuses, peaks olema meie kõigi ühine soov ja tahe. Kuid loomulikult lisaks sellisele üldisele unistusele on ka väga konkreetseid eesmärgi ja tegevusi. Näiteks jäätmekäitluse osas on üheks suureks valdkondlikuks unistuseks kindlasti komposteerimisväljaku rajamine, sest igal aastal on küsimus sügisel nende küll ilusate ja värviliste, aga kui neid on ikka palju, siis mõnevõrra tüütute puulehtedega nii erakinnistutel kui ka valla omandis olevatel haljastaladel. Usun siiralt, et oma komposteerimisväljaku olemasoluga lahendaksime ka puuduva lehtede äraveo linnalistest asulatest. Kindlasti on ka oluline, et tulevikus oleks jäätmekäitlus vallas veelgi paremini korraldatud. Meil on toimiv korraldatud jäätmevedu segaolmejäätmete osas, kuid lonkab muude jäätmeliikide osas. Avalik pakendikonteinerite võrgustik on küll olemas, aga paljud on avaldanud soovi koduükselt pakendeid ära anda, mistõttu

on kindlasti ka see üheks valdkondlikuks eesmärgiks. Vallale kuulub palju erinevaid haljastalaid ja ka nende osas tahaks loota, et jõuame teatud hetkel sinnani, mil saame teostada nende hooldamist efektiivsemalt.

Millised on/olid valla käesoleva aasta suuremad investeeringud sinu valdkonnas?

Keskkonnaspetsialisti töö kulgeb enamasti igapäevast elu korraldades seda nii haljastalade, kalmistute, jäätmekäitluse jm osas, mistõttu suuri investeeringuid on pigem harva. Olen küll valmistanud ette näiteks Vastemõisa paisu rekonstrueerimiseks ja Sürgavere looduskaitsealase pargi hoolduseks vajaliku (st tellinud projektid), kuid volikogu pole nende elluviimiseks seni raha eraldanud. Praegu on töös Kõpu kalmistu kiviaia osaline taastamine, mis on kauaoodatud ja ehk sel aastal märkimisväärseim. Lisaks oleme lõppfaasis SA Keskkonnainvesteeringute Keskus poolt rahastatud ja OÜ Inseneribüroo STEIGER poolt teostatava projektiga „Põhja-Sakala valla mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava koostamine“. Investeeringuks võib pidada ka igaaastast ja üliolulist panust hajaasustuse programmi kaudu maal elavate perede elutingimuste parendamiseks.

Mida sooviksid inimestele südamele panna?

•Võta aeg ja õpi prügi sorteerima. Alusta kasvõi vähehaaval, seegi aitab säästa meie loodust ja elukeskkonda.

•Ära torma naabri peale kaebama. Elu on näidanud, et vallaametnike pöördumine naabrite vahelise probleemi korral võib asja hullemaks teha.

•Olgem kannatlikud. Mõistame, et teil on mure ja tahaksite kohe lahendust sellele, aga paraku võtab kõik aega – ametnike poole pöörduvad ka teised kodanikud, probleem võib olla esialgselt tunduvalt ulatuslikum, probleemi lahendamiseks võivad olla puudu rahalised vahendid.

Küsitles
KATI-KRISTELLA
KIVISILD

PRÜGI PÕLETAMINE SAASTAB ÕHKU JA OHUSTAB INIMESTE TERVIST

Sügis toob kaasa jahedad ilmad ja koos sellega kütteperioodi alguse. Soo- ja saamiseks tehakse kodustes küttekolletes tuld ning mõnes majapidamises visatakse lisaks küttepudele ahju ka jäätmeid. Nii aga teha ei tohi, sest olmejäätmete põletamine saastab õhku.

Kodusesse küttekolde, olgu see siis kamin, pliit, ahi või katel, sobib ainult puhas kuiv puit. Selline küttematerjal põleb kõrgemal temperatuuril ning tekitab vähem tuhka ja lenduvaid saasteaineid. Tulehakatuseks sobib üksnes kiletamata papp või paber.

Sobimatu küttematerjal – niiske või töödeldud puidu või lausa jäätmete – põletamisel tekivad tervisele ohtlikud peened osakesed ja vingugaas. Plastjäätmete põletamisel lenduvad aga eriti mürgised saasteained (nt dioksiinid ja furanid), mis võivad põhjustada vähktõbe, väärenguid ja arengupeatust. Korstna kaudu õhku lendunud saasteained langevad maapinnale ning vette, kust need omakorda lii-

Kütteperiood toob kaasa korstnaist tõusvad suitsusambad.

FOTO: Ave Huugen

guvad edasi toidulauale, kui sööme oma aias kasvatatud saadusi.

Dioksiinid on silmale nähtamatud ja nende mõju inimese tervisele ei avaldu kohe. Võib minna aastaid, enne kui haigusnähud ilmnevad. Peale välisõhu jõuavad saasteained ka siseõhku, suuremas koguses näiteks siis, kui pikka aega kütmata ahi või pliit suitsu sisse ajab. Põlemisel tekkinud peened tahmaosakesed võivad aga soodustada

südame-veresoonkonna ja hingamissüsteemi haigusi.

Välisõhu kvaliteedi mõõtmistest selgub, et õhukvaliteet halveneb peenosakeste tõttu just kütmissüsteemide algul ning seda eelkõige ahikutega piirkondades.

Suits ei rända kaugele, madalatest korstnatest väljunud suits ning suur osa saastest langeb maha sealsamas piirkonnas, sest külmal ajal on hajumistingimused halvemad. Kütteperioodil võib

peenosakekest põhjustatud õhusaaste küündida ahikutega piirkondades tasemele, mis on võrreldav liiklusest tuleneva saastega tiptunnil suure magistraali ääres.

Saasteainete vähendamiseks tuleb kütteks kasutada ainult kuiva puitu. Niisked küttepuid ei sütti ahjus korralikult ning süttimisfaas venib märksa pikemaks – see omakorda suurendab vingugaasi ja peenosakeste arvukust õhus. Niiske puidu kasu-

tamine tähendab ka seda, et osa soojusest läheb raisku, sest osa energiat kulub puidu kuivatamisele.

Tuli tuleks süüdata ahjus alati ülevalt ja kui võimalik, siis halud laduda restina. Nii põlevad puud palju kõrgemal temperatuuril ja keskkonda eraldub vähem saasteaineid. Kuna ahjuukse avamisel paiskub saasteaineid ka tupp, siis peaks ust avama võimalikult harva.

Suurem kogus papi- ja paberijäätmeid on põle-

tamise asemel mõistlik hoopis ringlusse saata. Need saab viia avalikesse kogumiskonteineritesse või kohaliku jäätmejaama, sinna saab viia ka plastpakendid. Lähima jäätmejaama, avaliku pakendikonteineri või vastuse küsimusele, kuhu milised jäätmed viia, leiad lehelt kuhuvia.ee.

DAGMAR UNDRITS
Keskkonnaameti välisõhu peaspetsialist

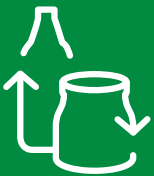
Kas teadsid, et ...

Ühe perekonna tekitatud jäätmete koduahjus põletamisel vabaneb keskkonda hinnanguliselt sama palju toksilisi ühendeid kui u 200 tonni prügi põletamisel jäätmepõletustehases. Tehases põletatakse jäätmeid stabiilselt kontrollitud keskkonnas temperatuuril 1000–1100 °C, mille juures põlevad toksilised õhusaasteained vähemohlikeks põlemisproduktideks. Seevastu koduahjus põleksid jäätmed madalamatel temperatuuridel ja ebastabiilselt, mistõttu ei põle toksilised ühendid lõplikult ära.

LIIGITI KOGUMINE ON LIHTNE

PAKENDID

KLAASPAKEND

Loputa vajadusel kergelt, et ei määraks teisi pakendeid ja kotti. Eemadada korgid ja kaaned, sildid võivad jääda.

PLAST- JA METALLPAKEND, JOOGIKARTONG

Loputa vajadusel kergelt, et ei määraks teisi pakendeid ja kotti. Jäta korgid-kaaned peale.

PAPP- JA PAPERPAKEND

Voldi suured papist pakendid kokku või rebi tükkideks, nii võtavad nad vähem ruumi. Veendu, et materjal on puhas ja kuiv.

BIOJÄÄTMED

Biojäätmed pane konteinerisse lahtiselt, paberkotis või täielikult biolaguneva ja komposteeruva kotiga.

VANAPABER

Kogu paber ja kartong muudest jäätmetest eraldi ka siis, kui teie majal pole selleks konteinerit.

Vanapaber pane konteinerisse lahtiselt.

SEGA-OLMEJÄÄTMED

Kogu pakendi- ja toidujäätmed eraldi ja segaolmejäätmete hulk väheneb märgatavalt!

SOBIB

- Karastus- ja alkohoolsete jookide pudelid
- Moosipurgid
- Toiduainete purgid

- Kilekotid ja pakkekile
- Tootte ümber olnud penoplast
- Kosmeetika- ja hooldustoodete ning tarbekaupade pakendid
- Leiva ja saia kotid, singi ja juustu pakendid
- Salatikarbid
- Konservikarbid
- Alumiiniumipurgid
- Metallkorgid ja -kaaned
- Piima- ja piimatoodete, mahla- ning veinipakendid

- Pappkastid ja -karbid
- Paberkotid
- Pakkepaber
- Kleiplintidega pappkastid

- Riknenud toit ja toidujäätmed
- Tahked riknenud puu- ja köögiviljad, nende koored
- Liha- ja kalajäätmed, kalaluud
- Muna- ja pähklikoored
- Pabermassist munarestid
- Majapidamispuu
- Pabersalvrätid
- Kohvipaks, paberfiltrid
- Lõikelilled, ilma potita toataimed

- Ajalehed, ajakirjad
- Kataloogid ja reklaammaterjalid
- Töövihikud, paberist ja kartongist kaustikud
- Trükiga ja puhas kirja- ning joonistusmaterjal
- Kontoripaber
- Papp
- Jõupaber
- Kileaknata ümbrikud
- Vanad raamatud (kõvade kaanteta)

- Jäätmed, mille liigiti kogumine pole korraldatud
- Kassiliiv, rasvane ja raskesti puhastatav pakend, mähkmed, hügieenisidemed, kosmeetika, kühvetuspaber, foolium, jahtunud tuhk, tolmuimeja tolmuott, suured kondid, näritud näts, kummist esemed
- Hõõgniidiga lambipirnid, CD-plaadid, tühjad ja katkised pastakad, tühjad vildikad
- Katkised kruusid ja taldrikud
- Kasutuskoõlbamatud jalanõud, riided ja mänguasjad

EI SOBI

Akna- leht- ja peegelklaas
Valguslambid ja elektripirnid
Keraamika, kristall ja portselan (nt toidunõud, vaasid jne)
Kuumuskindel klaas (nt ahjukindlad toidunõud)

Kühvetuspaber
Toodet sisaldav pakend
Plastist mänguasjad
Kodukeemia, liimi-, värvi- ja teisi ohtlikke aineid sisaldavaid pakendeid
Mähkmed, hügieenisidemed, kondoomid
Pandimärgisega pudelid
Plastist ja kummist tooted, mis ei ole pakendid
Ehitusmaterjalid

Määratud/vettinud paber ja papp (nt pitsakarp)
Pehmepaber (nt tualettpaber)
Ajalehed, ajakirjad, raamatud
Koopia- või joonistusmaterjalid
Fooliumi või kilet sisaldav paber, papp, kartong (nt mahlapakid, raamatukaaned)
Munakarbid
Tapeet

Tavalised kilekotid, toidupakendid
Kassiliiv, tuhk, suitsukonid
Vedelad toidujäätmed, toiduõli, suured kondid
Kiletatud või vahatatud pinnaga või kileaknaga paberkotid
Kühvetuspaber
Vanad ravimid
Mähkmed, hügieenisidemed
Tolmuimejakotid
Kunstlilled, küünlad
Lille- ja salatiopotid

Määratud või vettinud paber ja papp
Majapidamispuu
Kasutatud pabernõud
Kopeerpaber
Kleepsildid, teibid
Foolium, võipaber
Kommipaberid, jäätisepaberid
Tapeet, lamineeritud või kiletatud paber
Tetrapakid, munakarbid
Kõik, mis sisaldab materjale peale paberi ja kartongi

Toidujäätmed, puhtad pakendid
Värvijäätmed, ravimid, tule- ja plahvatusohtlikud jäätmed, patareid, akud, kodumasinad, elektroonika
Ehitusjäätmed, aiajäätmed
Vedelad jäätmed (näiteks kasutatud toiduõli)
Suuremõõtmelised jäätmed, mööbel, peegel, vaibad, madratsid
Ained ja esemed, mis oma kaalu, mõõtmete või kuju tõttu võivad ohustada mahuti, veokit või vedajat

LANGENUD PUULEHTI EI TARVITSE KÕIKJALT KORISTADA

Sügisel haaravad paljud meist innukalt reha järele ja asuvad maha langenud puulehti kokku riisuma. Paikades, kus lehed meid tegelikult ei sega, tasub need jätta looduse loomulikku aineringsusse.

Mis oleks, kui jäta siiski koduaias, haljasaladel ja parkides lehed riisumata? Eluslooduse loomulik aineringsüsteem, millest tasub eeskujult võtta! Metsas langenud lehti ei riisuta, need lagunevad kohapeal ja rikastavad mulda toitainetega. Midagi ei lähe kaotsi ega jää üle. Ka aias või pargis jõuavad lehtede lagunedes toitained tagasi mulda, sealt aga uuesti juurte kaudu taimedesse. Lagunevad lehed on nii murule, puudele kui ka põõsastele loomulikuks väetiseks.

Lagunemise protsessi kiirendamiseks purustavad paljud aiapidajad lehti muruniidukiga, et kevadeks neist maapinnale palju alles ei jääks. Seda ei tasu tingimata teha

eelkõige seetõttu, et nii võivad viga saada ka paljud lehekihis toimetavad elusolendid. Lehtede all talvituvad näiteks siilid, selgrootud ja teiste seas paljud aiakasulikud putukad, kes söövad aiakahjureid. Niisiis tasub ka elurikkuse toetamiseks vähemasti mõnedes paikades jätta lehed riisumata. Aeglasemalt lagunevaid tammelehti sobib kasutada näiteks põõsaste all multšina, talvel kaitsevad langenud lehed ka puujuuri külma eest.

Veel soovime lehti aiast riisumata jätta sinu enda aja ja energia kokku hoidmiseks, aga ka keskkonna säästmise vaatevinklist. Lehtede inimjõul riisumine ja lehepuhuri abil koristamine, kilekotidesse panemine ja vedu komposteerimisväljakutele on energiakulukad tegevused, mis ei olegi alati otstarbekad.

Millal siiski tasub lehed kokku riisuda?

Ohutuse huvides on mõistlik kõnniteedelt lehed kokku korjata ja lä-

heduses sobilikus kohas kompostida. Kuna kütusega töötavad lehepuhurid saastavad õhku ja teevad häirivat müra, soovime nende asemel eelistada reha või luuda. Lehtede koduaias põletamine pole aga hea mõte, sest madalal temperatuuril põledes tekivad tervisele kahjulikud lenduvad mürgised ühendid. Pigem tasub lehtede põletamise asemel eelistada kompostimist.

Juhul, kui koduaias on võõrliikidest nälkjaid nagu hispaania teetigusid või mustpeanälkjaid, siis soovime aiast siiski lehed kokku korjata. Ka hobukastani-keerukoidega nakatunud kastani või saaresurmaga saarepuu lehti on mõistlik puude alt koristada ja kompostida, et järgmisel kevadel oleks nakkusohtlikke tegelasi vähem. Võõrnälgjatega lehti ei tohiks koduaiast mujale viia – komposti need aias ja kaeva hunnik enne talvekülmasid läbi, et teomunad ei saaks sügaval hunnikus kevadel arenema hakata. Kui kahjulikele võõrliikidele

FOTO: Andri Kütts

võimalikke talvitumispai- kasid vähendada, siis on järgmisel kevadel palju vähem isendeid, keda kokku korjata.

Metsa alla ega mujale loodusesse ei tohi kokku riisutada lehehunnikuid viia seetõttu, et nii reisivad kaasa teiste seas võõrliikide seemned ning kahjurid.

Metsaalustest aiaprügi hunnikutest ongi juba laiali kandunud mujalt sissetunginud ehk invasiivseid võõrliike nagu Kanada kuldviitsa, verevat lemm-maltsa, pargitraid ja hispaania teetigusid. Lehehunnikuid liigutamata seda ohtu ei teki.

Üldjuhul soovime aga lehtede koristamisse suhtuda laisalt – tee seda nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik.

HELEN KIVISILD
Keskkonnaameti keskkonnateadlikkuse spetsialist

MIKS, KAS JA KUIDAS KOMPOSTIDA?

KÕIK UUS JA TRENDIKAS ON UNUSTATUD VANA

Kes ei mäletaks oma maavanaema juurikaajas või vanemate suvilakooperatiivi aianurgas kompostikasti või vähemasti sellelaadset hunnikut?

Mitte nii ammu oli see argipäeva lihtne ja tavaline osa, mis aga nüüd on unustusse vajunud.

MOTLEMAPANEVAD FAKTE

- ✓ Eestis tekib aastast 1,5 miljonit tonni orgaanilisi jäätmekoguseid, millest 32% läheb kompostitavaks, ülejäänud 18% läheb põletamiseks.
- ✓ 10a kuu võndluses on kompostimise ja jäätmeveo kulu sama, kuid panus puhtamasse keskkonda on hindamatul!
- ✓ Kompostitav materjal moodustab olmeprügist 50–70%. See tähendab, et kompostimine vähendab jäätmekehtluse arvu vähemalt poole võrral!
- ✓ Niidid mure, hoidlad aeda, viskad toidujäätmeid prügikasti, maksad kopsaka summa kõige selle äraveo eest ja isaks ostad veel kalli raha eest mulda?
- ✓ Pole ju mõtetik kui komposti abiga saad orgaaniliste jäätmekoguse tasuta ja viijaka mulda kauba peale.
- ✓ Kompostis valmib viijakas muld aastaga, kompostihunnikus kulub selleks 2x rohkem aega.

MULDA SAAN OSTA POEST. MILLEKS MULLE KOMPOSTIGA MÄSSAMINE?

KOMPOSTIMINE ON TEGELIKUSES SAMA LIHTNE KUI PÜGI VISKAMINE PRÜGIKASTI

Ostad poest valmiskomposti, paned sobivasse kohta, teed selgeks paar lihtsat põhitõde ja ongi valmis!

Sõltuvalt, kas kasutad seadet aastaringi või vaid suvisel ajal ja sõltuvalt Sinu pere biojätmete mahust on kompostrite hind alates 50€ kuni mitmesajani.

Enda kompostitud muld on toitainerikas, taimedele kasulikum kui keemiline poeväetis, on alati käepärast + säästab raha väetiste ostul!

Jah, Mulda saab osta poest. Sinule odava hinnaga keskkonnale aga kalli jäätmeveo, ladustamise ja transpordisüsteemide hinnaga. On viimane aeg enda ninaesisest kaugesale vaadata!

Oma kompostmuld on alati käepärast ja tänuks saad maitsvamaid tomateid ja mahlakamaid porgandeid.

ASUKOHAVALIK

Kompostirile sobib soe ja tuulte eest kaitstud õhurikas koht.

Kui sa just tuppa pidevat värsket mulda lõhna ei soovi, siis aseta komposter eemale tuulutusakendest ja ventilatsioonilavast. Viisakas oleks naabriga vähemalt 3m vahe jätta.

Hoolitse, et komposter asuks piisaval kaugusel kaevust või veekogust.

KUIDAS KOMPOSTER TÖÖLE PANNA?

Ärjastuaks puista kompostri põhja mõneks künksiks või jämedat kruusa. Seejärel toidujäätmeid ja nende peale uuesti sidusaineid - multsi, turvast, puiduhaket. Sidusaineid lisa igakordsele jäätmete lisamisele!

Pidev toidujäätmete lisamine hoob komposti mikroorganismid tegevusse ja kompost puib soe. Kompost toimib hästi kui see soojeneb 50-70°C-ks.

Kompost vajab töötamiseks õiges vahelkõrges õhku, niiskust ja toitaineid. Õhku annab sidusaine lisamine või komposti segamine.

Kui kompost tundub kuiv, võib seda veega niisutada. Komposti niiskustase on õige kui materjal tundub rusikasse pigistades niiskena.

SELLINE NÄEB VÄLJA LIHTNE SOOJUSTATUD KOMPOSTER MIDA SAAB KASUTADA AASTARINGSELT

1 INIMENE TEKIB NÄDALAS BIOJÄÄTMEID

12-15 LIITRIT

4 LIHKMELISE PERE 1 KUU BIOJÄÄTMEDE KOGUS

120-200 LIITRIT

KOMPOSTIHUNNIK VÕI KOMPOSTER

- ✓ TÕMBAVAD LIGI KAHJUREID, HIIRI, ROTTE, KÄRBSEID
- ✓ VIJAKAS MULD 2X KIIREMINI EHK 2 AASTAGA
- ✓ POLE ILUS EHK TULEKS AIANURKA VÕI TARA TÄHA ÄRA PEITA
- ✓ KUNA LAGUNEMISPROTSESSIS ON AEGLASER VAJAB PALJU RUUMI
- ✓ EBAMEELDIVAD AROOMID

- ✓ KUTSUMATA KÜLALISTETA
- ✓ VIJAKAS MULO VALMIB 12 KUUGA
- ✓ MOODNE KOMPOSTER ON ILUS JA VÕIB PAIGUTADA KA NÄHTAVALE KOHALE, KASVÕI KÕÕGIKNA ALLA
- ✓ KOMPOSTRID LAGUNDAVAD JÄÄTMEID KIIRESTI JA VAJAVAD SEETÕTTU VÄHE RUUMI
- ✓ TÄIESTI LÕHNATU

JAH

- puu- ning köögiviljade kooned ja lehed
- kohvi- ja teepaks koos filterpaberiga
- toidujäätmeid
- majapidamispeber
- puulehed, rohi, oksad ja taimenähtmed
- koduloomade pidamisel tekkinud koristusjäätmeid

- tuhk ja lubi
- suitsukivid ja toimuimeja toimumotid
- seemned ja mitmeaastaste taimede juured
- klaas ja metall
- plastmass, kilekotid ja vahetatud paber
- kunstkiust rie ning naha- ja kummitooted
- muud mittelagunevad jäätmeid

KUIDAS KOMPOSTRIT VALIDA

4-LIHKMELISE PERE TOIDUJÄÄTMEDE KOMPOSTIMISEKS ARVESTA 250-400L KOMPOSTER

KOMPOSTRI VÕIB ENHITADA VÕI VASTAVALT OMA VAJADUSTELE VALMISKOMPOSTRI KAUPLUSEST OSTA

KULUISADA KA AJAJÄÄTMEID - MURU, LEHED, TAIHED - VALI 400-600 LIITRINE VÕI NIITU VÄRSEMÄT SEADET

AINULT AJAJÄÄTMEDE KOMPOSTIMISEKS SOBIB KA RIBISEINTEGA, HUNNIK VÕI VAALKOMPOSTER

AASTARINGSEL KASUTAMISEL SOOJUSTA KOMPOSTER SELLISELT, ET SISETEMPERatuur OLEKS PIDEVALT 50-60°C

PALJU KOMPOSTRID ON VARUSTATUD TERMOMEETRIGA, ET TEMPERAATUURI OLEKS LIHTNE JÄLGIDA.

Vallaga koos tähistas oma sünnipäeva 100-aastaseks saanud Hans Savisik

21. oktoobril, kui Põhja-Sakala vald sai kõigest 4-aastaseks, sai meie valla kodanik Hans Savisik 100-aastaseks.

Suure ümmarguse vanuse saavutamist tähistati laupäeval Halliste sööklas, kus valla poolt käisid õnnitlemas vallavanem Jaanus Rahula ning vallavalitsuse liige, Kõo ja Võhma piirkonnajuht Tarmo Riisk.

Hetkel elab Hans oma viimase naise tütre juures Mulgi vallas. Härra on siiani väga hea tervise juures ning uskumatult tragi ja töökas, ta pidavat kogu aeg tööd juurde küsima, et ainult miskit toimetada oleks – käed rüpes talle istuda ei meeldi. Ka Pilstvere Hooldekodust lahkus ta peale kaht nädalat see-

tõttu, et tööd ei saanud teha ja nii hakkas igav.

Hansul on siiani väga hea mälu, oma sünnipäeval pajatas ta pikalt lugusid oma elust koos täpsete kuupäevadega, isegi oma vangikongi number on tal veel meeles.

Hans Savisik on sõjaliste teenetega vabadusvõitleja ja Eesti Sõjameeste Sakala ühingu kauaaegne aktiivne liige. Hans Savisik on ühingu kõige vanem liige ja viimane Idapataljonide võitleja meie hulgas. Ta alustas vabadusvõitlust 1941. aasta suvel metsavennana, osales Omakaitse loomisel, augusti lõpus astus Viljandis formeeritud 182. julgustusgrupi 6. kompaniisse. Ta osales Sinimägede lahingus ja Krivasoos.

FOTOD: Erakogust

Oma teenete eest pälvib Hans eelmisel aastal justiitsministrilt Vabaduse Tammepärja au-

märgi. Soovime valla poolt Hans Savisikule tervist ja õnne!

Hariduspreemiad 2021

Algus lk 1

Vello Säask – aastate õpetaja

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli õpetaja Vello Säask töötab koolis alates 1971. aastast ja tänavu täitus tal 50 aastat õpetajatööd. Aastate jooksul on olnud ta õpetaja, sõiduõpetaja ja praktika juhendaja.

Palju aastaid on noored põllumehed saanud Vellolt mehhaniseerimise, tehnika ja sõiduõppe alaseid teadmisi ning 2021. aasta sügisest jäi ta väljateenitud pensionile.

Vello Säask on olnud alati valmis end arendama ja ikka midagi uut teada saama. Ta on õppinud enesetäienduse korras aasta Norras, arvutikoolitustel on ta samuti alati uudishimulik ja aktiivne osaleja, et saadud teadmiste-oskuste abil õppetunde tänapäevasemaks muuta. Ta on olnud alati valmis kõigis ettevõtmistes kaasa lööma ja pole kunagi pelk kõrvaltvaataja.

Palju aastaid oli Vello Olustveres toimuvate künnevõistluste kohtunikepere liige, kus tema tähelepanekud aitasid parimatest parimad välja valida.

Oma kodulinna Suure-Jaanis ja esinemiste tõttu kaugemalgi, on see mees tuntud ka väsimatu muusikamehena, lüües trummimehena kaasa Suure-Jaani puhkpilliorkestris ja erinevates ansamblites.

Ta on inimesena korrektne, viisakas ja heatahtlik, õpetajana järjekindel ja nõudlik.

Kuuno Tiitus – hariduse aastapremia

Lahmuse Kooli tööõpetuse õpetaja Kuuno Tiitus leidist vanas mõisahoones asuva kooli kolikambrit kõike, alustades vanadest toolidest ja lõpetades iidsete suuskadega.

Toolid ei olnud väärt parandamist ning ega suusadki polnud just võistluskõlblikud. Nii pandi koos kehalise kasvatuse õpetajaga pead kokku ning leiti, et kui suusad ja toolid omavahel ühendada võib saada ühe vinge koosluse – sündisid toolsuusad!

Lahmuse koolil on tänaseks lausa seitse toolsuuska, millega mõisaalleel võisteldakse ja tänu sellele sündis meil ka uus spordiala – toolsuusatamine – mis muutus päeva pealt nii populaarseks, et koolis juba piltlikult „kakeldi“, kes esimesena kelgule saab – nutitelefoni jaoks lastel enam aega ei olnud.

Huvi toolsuuskade vastu oli suur. Ettevõtmist järgis nii mõnigi teine kool. Sõnum jõudis Kuuurija uudistesse. Toolsuuski käisid koolis vastlapäeval proovimas ka vallavalitsuse ametnikud ning noortekeskus kasutas neid oma ettevõtmisel

Kõigil, kes soovivad omale toolsuuski valmistada, leivad õpetuse Youtube'ist. Muide - toolsuuskade tegemine ei ole midagi keerulist. Õpetaja ütles: „Toolid ja suusad ühendad metallnurkadega ning peale kinnitad kruvidega kaks lauda põiki.“ – imelihtne!

Mari Randaru – aasta õpetaja

Mari Randaru on kõige erilisem õpetaja, kes korraldas eelmisel aastal koolis pannkoogipäeva nii, et kõik lapsed said päris ise teha tainast, ise küpsetada ning loomulikult ka nahka pista oma tehtud pannkoogid.

Ta korraldas koroonaaegsete piirangute kiuste uurimisretki ja orienteerumispäevi, et viia lapsed veel lähemale loodusele ning tutvustada näiteks ojas asuvate kivide alust elustikku. Lääne-Virumaa metsade vahel õpiti tema juhendamisel tundma nii söödavaid kui mürgiseid taimi, ravimtaimi ning lõkke süütamist.

Pole nukku, mida Suure-Jaani Kooli Tääksi tegutsemiskoha klassiõpetaja meisterdada ei oskaks ja kui lapsel on soov, siis saab ka temast üks korralik nukumeister.

Kui vastlapäeval on kelgumäel vaja lastele ette näidata üks korralik liug, siis võtab Mari kelgu ning kihutab sellega mäest alla. Need tüütud suusatunnid mäe peal kujunesid kõige lõbusamateks hetkedeks ning isegi kõige oskamatum sai õpetaja juhendamisel kevadeks suusatamise selgeks.

Ta on õpetaja, kes stiilinädalal ajab ka endale ägedad riided selga ning oma eeskujuga võtab ta ka kõige aremalt lapselt ära hirmu näha välja erinev. Olgu kadripäev, mardipäev, sõbrapäev, advendihommik või hoopis Läti iseseisvuspäev – ikka on see koolis tähtis päev, millest õpetaja abil uusi teadmisi omandatakse.

Kui oli aabitsa-nädal, siis teadis terve koolipere, et see on esimese klassi lastele kõige erilisem päev! Mari Randaru korraldas aardejahi, mille tulemusel leiti üles eelmisel aastal peidetud Tarkade klubi kaart ja sellega pääsesid kõik uuel õppeaastal kooliteed alustanud koolijütsid Tarkade klubisse! Ja nii on saanud kõikidest Tääksi õppekoha lastest Tarkade klubi liikmed.

Erki Sepp – aasta huviharidustöötaja

Aastate jooksul on muusikastudio kasvanud sisuliselt muusikakooliks, kus on võimalik õppida laulmist, klaverit, solfedžot, flööti, trumme ja kitarri. Kõige noorematele on loodud mudilaste mänguring. Erki Sepp on olnud Suure-Jaani Muusikastudio loomise juures aastast 2014, päris selle algusest peale, aidates stuudiol kasvada nii ideeliselt kui ka füüsiliselt. Ta on välja ehitanud muusikaklasse just nii, nagu õpilased ja õpetajad seda vajavad, lähtudes õpetamise keskkonna loomisest ka teiste muusikakoolide kogemustest.

Erki abiga ja eestvedamisel valmisid eelmisel õppeaastal muusikastudio õpilaste laulude videod, mida igaüks meist võib nautida Youtube'i keskkonna vahendusel kasvõi iga päev.

Kristel Vahtra – hariduse aastapremia Aasta tegu

Võhma Kooli direktori Kristel Vahtra panus uue koolimaja valmimisele on olnud ääretult suur.

Polegi mõtet kokku lugeda neid pikki tööpäevi, ülesannete täitmisi puhkepäevadel ja puhkuse ajal. Direktor leppis kõige sellega uue koolimaja tähtaegse valmimise nimel.

Tema hindamatud väärtused on põhjalikkus, ette-nägelikkus, oskus viia ennast uute asjadega kiiresti kurssi ja tegutseda, juhtida kindlalt. Kristel on ääretult positiivne inimene.

Sadakond tundi enne eelmise kooliaasta avaaktust käis uues koolimajas alles värvimine ja lihvimine, õpetajad kolisid oma töövahendeid ja töömehed mööblit. Kogu selle möllu keskel toimetas koolijuht laia naeratusiga ja oli kindel, et 1. septembri hommikuks on kõik valmis ja aktus toimub uues aulas.

Mööbli tarne hilines ja õppetöö korraldamine sellistes tingimustes oli paras pähekkel, kuid Kristel oli optimistlik ja samas veendunud, et küll töökorraldusele lahendus leitakse.

Võhma Kooli direktori deviis läbi ehituse protsessi oli: «Me oleme paindlikud ja väga kannatlikud.»

Valminud koolihoone sisu ja kujundus on Kristeli nägu. Kõikjal on tunda, et asju on tehtud südamega.

Vabatahtlikud – kellele, milleks?

Üksinda hakkama saamine on alati keerulisem, kui teistega koos probleeme lahendada. Tõsi seegi, et iga tugeva isiksuse või eduka organisatsiooni seljatagust kaitseb keegi, kes nii palju silma ei paista. Ka Päästeametil on õnneks toetajaid ja abistajaid. Eeskätt on meie seljataguseks vabatahtlikud päästjad, keda saab kaasata suuremat ressursi nõudvatele päästetöödele ja kes tagavad kiirema abiandmise ning ennetustöö kaugematki Eestimaa soppides.

Viimase arvestuse järgi tegutseb Viljandimaa neljas vabatahtlikus päästekomandos kokku 46 vabatahtlikku päästjat. Need on aktiivsed kodanikud, kes oma vaba aja arvelt pakuvad abi, annavad eeskujut loovad turvatunnet tervele kogukonnale, naabrile ja muidugi ka oma perele. Paraku on võrreldes mõne aasta taguse seisuga osade komandode liikmete hulk kahanema hakanud. Tunneme muret, kui seetõttu peaks langema mõne piirkonna elanike turvalisus. Selle ennetamiseks on oluline, et iga aktiivne ja kogukonna turvalisusest hooliv inimene leiaks tee vabatahtlike päästjate ridadesse. Veel on komandode elus püsimiseks tähtis kohaliku omavalitsuse ja piirkonna ettevõtjate panustamine vabatahtliku pääste edendamisse.

Täna mõistab enamik, et kodu ja selle ümbrus peab olema igakülgset turvaline paik. Inimesed teadvustavad, et selleks tuleb tagada tule-, elektri-

Vabatahtlik Äksi tulekahjul.

FOTO: Silver Lindlaan

veehutus ja valmisolek hädaolukorraks. Kõige olulisemad turvalisuse tagajad kodukohas on elanikud ise, kes saavad õnnetuste vältimiseks ning kriisideks valmistumisel kõige rohkem ära teha. Kui meil kodus on kõik korras, siis võib naabrilt uurida, kas temagi on ohutusele mõelnud. See on liikumine ohutuse tagamise terviklikuma mõistmise poole, mis hõlmaks kõiki kogukonna inimesi. Siis ongi juba pool teed vabatahtlikuks päästjaks hakkamisel käidud. Just vabatahtliku päästjana tegutsedes on võimalik väga palju kodukandi ja kogukonna heaks ära teha.

Paraku võib igapäevast meist mingil hetkel tabada kriitiline olukord, kus vajatakse päästjate abi. Kas olla need, kes kõva

häälega appi kutsuvad või hoopis need, kes suudavad ohtlikus olukorras ise midagi ära teha, aidata ennast ja teisi? Teisalt ei ole päästja ainult suure punase autoga välja sõitev mees või naine. Turvalisuse tagamine ei seisne ilmingimata tulekahju kustutamises või õnnetuste tagajärgede likvideerimises. Paljud vabatahtlikud komandod pakuvad lisaks „seiklustele“ tulekahjudel ja õnnetustel ka midagi pealtnäha lihtsamat, kuid isegi väärtuslikumat. Selleks on ennetustöö. Teadmised õnnetuste eemal hoidmise kohta on suur väärtus, mida kiputakse igapäeva rutiinis vaikselt unustama.

Vabatahtliku tegevus on avalikkuses laialt kõlapinda saanud ja järjest enam näeb tänavapildis,

sotsiaalmeedias, päästesündmustel ja ennetusüritustel lisaks kutseliste päästjatele vabatahtlikke, kelle tegemised kohalikele inimestele huvi pakuvad. Mina kutsun omakorda vabatahtlikke üles enda ümber vaatama, et märgata ja kaasata komandotegemistesse neid, kellel on huvi teisi aidata ja kodukandi turvalisust kasvatada. Oluline mõte! Vabatahtliku päästekomando liikmete hulgas ei pea olema kõik täiskohaga päästjad. Palju kasu võib olla hoopis nendest, kes oma isiksuseomaduste ja organiseerimisvõimega aitavad komandol ellu jääda ning olla liimiks, mis inimesi omavahel seob ja ennast väärtuslikuna tunda laseb.

Kellel aga ei ole huvi kuuluda mõnda ühinguusse, kuid siiski sooviks panustada päästesse, siis võimalusi on teisigi. Üheks heaks lahenduseks on ühisvalve teenistus. Üks väike lihtne nõue on. Eelnevalt peab ära tegema vabatahtliku kutse, mis ei ole täna enam väga keeruline. Päästeameti kodulehel saab teha algust, kui valida seal „Päästetööst“ ja sealt alt omakorda „Vabatahtlikuks saamine“. Pisut tuleb pingutada, kuid see on vajalik, et oleks ühisvalvesse astumiseks olemas piisavad teadmised.

Kellel huvi, siis see on hea võimalus tutvuda pääste kõõgi poolega.

ALOR KASEPÖLD

Viljandimaa
päästeapiirkonna juhataja

Võhma Päevakeskuse töökorraldus alates 26. oktoobrist 2021

Seoses laialdase koroonaviiruse levikuga on Võhma Päevakeskus teinud alljärgnevat töökorralduse muudatused alates 26.10.2021 kuni olukorra kas paranemise või halvenemiseni:

1. **Ühisüritusi** kuni olukorra paranemiseni läbi ei viida.
2. **Pesu pesemine** on võimalik kontaktivabalt (pesu tuleb tuua kokkulepitud ajal päevakeskuse ukse taha ja tulla hiljem ukse taha järele).
3. **Duši kasutamine** on võimalik kliendil, kes esitab vaktsineerimistõendi, kel ei ole haigusümptomeid. Päevakeskuses tuleb kanda maski, hoida distantsi.
4. Toimuvad **individuaalsed kokkusaamised** erihoolkandeteenuse klientidega päevakeskuses eelnevalt kokkulepitud ajal. Klient ja töötaja kannavad maski, hoiavad distantsi.
5. **Klientide kodukülastusi** tehakse vähendatud ajaga ning maski kannavad nii klient kui töötaja ja hoitakse distantsi.
6. Võhma Päevakeskuse **võimlemisring** jätkab 1 kord nädalas, esialgu kuni 14. detsembrini 2021. Osalejad on kõik vaktsineeritud ja juba esitanud päevakeskusele vaktsineerimistõendi.
7. Nii **Võhma päevakeskuses** (Veski 11, Võhma) kui **Kõpu Sotsiaalteenuste Keskuses** (Kõpu STK, Viljandi 11, Kõpu) **avatakse 15.11.2021 jõuluteemaline fotonurk**, kuhu on võimalik tulla eelnevalt registreerides ise pilte tegema. Tegevus on tasuta. Täpsemat infot saab Võhma Päevakeskuse fotonurga kohta tel 5303 0053 ja Kõpu STK fotoseina kohta telefonil 5303 2066.

8. **Koduteenuse** kliente ei viida enam kodust välja kauplusesse – erand tehakse klientidele, kes on vaktsineeritud ja vajavad pangaautomaadist sularaha (võimalik 1 kord kalendrikuus).

Vajalik kasutada nii töötajal kui kliendil FFP2 maski, mille saab töötajalt.

Koduteenus toimub ükselt-uksele põhimõttel. Klient ja töötaja hoiavad distantsi, kannavad maski. Küttepuude tuppa toomisel viibib klient teises ruumis. Töötaja avab enne lahkumist akna ruumi õhutamiseks. Klient sulgeb selle hiljem.

Kliendi abistamisel duši all kannavad nii töötaja kui klient maski kuni duši alla minekuni ja vähendavad ajaliselt kokkupuute aega.

Kauplusest toiduainete ja apteegist ravimite toomiseks on klient koostanud eelnevalt nimekirja. Kui on võimalik (kui klient kasutab internetipanka), tellitakse kliendile toiduained, kasutades e-Selverit või Mones Hulgiladu.

Pikem suhtlus toimub telefonikõnede kaudu. Selleks lepatakse töötaja ja kliendi vahel kokku kliendile sobiv aeg ja helistab töötaja.

9. **Sotsiaaltransport** toimib vastavalt riigis kehtivale olukorrale, st kui plaaniline ravi toimub, siis teenust osutatakse. Töötaja ja klient kasutavad sõidukis FFP2 kaitsega maske, mille saab töötajalt.

Olukorra muutumisel anname uutest töökorraldustest teada. Võhma päevakeskuse kõik töötajad on Covidi vastu vaktsineeritud.

Hoolime üksteisest ja püsime terved!

TIINA GRASBERG

Võhma Päevakeskuse juhataja
tel 5323 9448

Haigekassa investeerib eratervishooidu

Alates 1. oktoobrist algas haigekassal uus viieaastane eriarstiabi lepinguperiood 89 erakliinikuga. See parandab haigekassa rahastatud eriarstiabi kättesaadavust lisaks haiglatele ka eraarstide juures.

Selleks, et arstiabi oleks kvaliteetne ja paremini kättesaadav kogu Eestis, sõlmis haigekassa uued lepingud eratervishoiuasutustega, kes pakuvad eriarstiabi. „Need erakliinikud täiendavad haiglate pakutavaid teenuseid ja annavad inimestele eriarstiabi saamiseks lisavõimaluse,“ ütles haigekassa partnersuhtluse osakonna juht Marko Tähnas.

Tähnase sõnul tuleb uuel eriarstiabi lepinguperioodil juurde suuri ja stabiilseid teenusepakkujaid. Samuti suureneb ravimaht, mida haigekassa ostab erakliinikutelt. „Suurem rahastus ja laiem valik kliinikuid tähendab, et arstid saavad vastu võtta rohkem patsiente ja

eriarstiabi kättesaadavus paraneb,“ lisas Tähnas.

Haigekassa investeerib neljandas kvartalis erasektori eriarstibiteenusesse 11 miljonit eurot, järgmise aasta jooksul kokku ligikaudu 55 miljonit. Ka järgnevatel aastatel ostab haigekassa erasektorilt eriarstiabi teenuseid kasvavas mahus.

Haigekassa tasub arstiabi eest vaid lepingupartneri juures

Tervisemurega inimene peaks kõigepealt pöörduma oma perearsti poole. Just tema oskab patsienti kõige paremini nõustada ja vajadusel ka õige eriarsti juurde suunata.

Tuleb mees pidada, et haigekassa tasub ravikindlustatud inimese eriarstiabi eest ainult siis, kui raviasutusel on leping haigekassaga. Marko Tähnas selgitas, et pole harv juhus, kus ravikindlustatud patsient on oma ravi eest ootamatult pidanud ise maksma, kuna ta

ei ole pöördunud haigekassa partneri poole. „Enne kui eriarsti juurde lähed, küsi alati üle, kas raviasutusel on haigekassaga leping ja kas arstiabi saab ikka haigekassa kulul,“ soovitas Tähnas.

Kindlustatud inimesel on õigus valida sobiv eriarst ja vastuvõtuaeg ükskõik millises raviasutuses, kellel on haigekassaga leping. Endale sobivaima vastuvõtuaja leidmiseks tasub digiloost (www.digilugu.ee) vaadata, mida erinevad raviasutused üle Eesti pakuvad. Haigekassa lepingupartnerid teenindavad kõiki ravikindlustatud olenemata nende elukohast.

Viljandis saab haigekassa kulul eriarstiabi kolmes raviasutuses

Viljandi maakonna elanikel tuleb silmas pidada, et valdavalt teeb eriarstiabi vastuvõtte selles piirkonnas Viljandi haigla.

Lisaks kohalikule haigla saab haigekassa kulul eriar-

PANE TÄHELE!

Eriarstile pöördumiseks on vaja perearsti saatekirja. Ilma saatekirjata saab pöörduda silmaarsti, naha- ja suguhaiguste arsti, günekoloogi ning psühhiaatri juurde.

Kui raviasutusel on haigekassaga leping, tuleb ravikindlustatud inimesel maksta ainult viis eurot visiiditasu.

Üleriigiline digiregistratuur: www.digilugu.ee

Raviasutus	Raviasutuse aadress ja kontakt	Eriala (ambulatoorsed vastuvõtud)
Viljandi Haigla AS	Pärna tee 3, Jämejala küla Registratuur: 434 3001	Dermatoveneroloogia (naha- ja suguhaigused) Günekoloogia Kardioloogia (südamehaigused) Neuroloogia (närvisüsteemi haigused) Oftalmoloogia (silmahaigused) Otorinolaringoloogia (kõrva-nina-kurguhaigused) Psühhiaatria Pulmonoloogia (kopsuhaigused) Sisehaigused Taastusravi Üldkirurgia (sh uroloogia)
Heli Tobre Erakliinik OÜ	Toome 14-18, Viljandi Telefon: 433 7672	Günekoloogia (naistehaigused)
Viljandi Tervisekeskus OÜ	Turu 10, Viljandi Telefon: 433 3783	Dermatoveneroloogia (naha- ja suguhaigused) Oftalmoloogia (silmahaigused) Günekoloogia (naistehaigused)

tiabi veel kahes erakliinikus. Viljandi tervisekeskus võtab ka sel lepinguperioodil pat-

siente vastu silmahaiguste, günekoloogia, naha- ja suguhaiguste erialal. Güneko-

loogi vastuvõtte pakub kohapeal jätkuvalt Heli Tobre erakliinik.

Võhma Linnaraamatukogu 110

Võhma Linnaraamatukogu tähistab 5. detsembril oma 110. sünnipäeva. Seoses sellega tuleme meelde, milline huvitav ja keeruline ajalugu raamatukogul on olnud. Oleme õnnelikud, et Võhma raamatukogus on Merle Krammi 2005. aastal kirjutatud diplomitöö „Võhma raamatukogu ajalugu“, mille põhjal autori loal on antud ülevaade kirjutatud. Kes soovib diplomitööd põhjalikumalt lugeda, saab seda teha raamatukogus kohapeal.

Võhma raamatukogu algusaastad

1908. a juulis loodi Kõo Noorsoo Ühisus, mis reorganiseeriti aasta hiljem Pilstvere Haridusseltsiks. Eestseisuse juhatajaks oli kooliõpetaja Juhan Roobert. Eestseisuse juures tegutsesid raamatukogu- ja kõneõhtute komisjon.

05.12.1911 sai Pilstvere Haridusseltsi Võhma osakonna raamatukogu tegevusloa asukohaga Võhmas ning 1915. aastal oli seltsile kuuluvates Võhma ja Kõo raamatukogudes kokku üle 600 kõite mitmesugust kirjandust. Kõo valla haldusesse kuuluv Võhma osakond alustas iseseisvana tööd 1919. a ja 1924. a liitus raamatukogu avalike raamatukogude võrguga.

1934. a avati Võhma rahvamaja, mis sai uueks koduks kohalikele seltsidele. Ka Võhma raamatukogu kolis rahvamajja, aga pole teada, millal see aset leidis.

1935. a, mil Võhma kuulus Kõo valda, tegutses vallas 5 avalikku raamatukogu. Võhma Haridusseltsil oli 1064 raamatut.

Võhma raamatukogu aastatel 1940–1962

1940. aasta tõi endaga kaasa languse nii majanduses kui ka kultuurielus. Kahju kannatasid raamatukogud, algas raamatute keelamise aeg.

Aastatel 1940–1941 koostati seitse keelatud kirjanduse nimestikku, mille alusel likvideeriti üksikuid teoseid, teatud autorite teoseid ja keelatud teemadega raamatuid. Võhma raamatukogus oli keelatud kirjandust 6%.

Võhma raamatukogu töö katkes II Maailmasõja ajal ja taastus 25.01.1945. Samal aastal nimetati Võhma alevi ümber Võhma Aleviks ja raamatukogust sai Võhma Aleviraamatukogu.

1947. a algul asus raamatukogu Võhma kultuurimaja hoone teisel korrusel 16 m² toas, kus rahvale tekitas probleeme raamatukogu asukoha leidmine ning lahtioleku aegade ebamäärasus. Sügisel rahvamaja remonditi ja raamatukogu paigutati teistesse ruumidesse. Raamatukogu oli lahti kuuel päeval nädalas ja osteti uued lugemislauad.

Raamatukogu juhatas aastatel 1945–1949 Anton Tekko. Teda peeti aktiivseks ja teotaheliseks inimeseks. Tänu temale hakkas raamatukogus toimuma rohkem üritusi ja raamatukogu tähtsus alevi tõesis. 1948. a tuli raamatukokku laenutajaks Meedi Kuuse.

1950ndate algul oli Võhma raamatukogu teenindada neli teeninduspunkti: Suure-Jaani rajooni Tarbijate Kooperatiiv, Võhma Lihakombinaat, Võhma haigla ja Võhma Võitõustus. Raamatukogul oli filiaal Võhma haiglas, kus laenutas Maimo Vares.

26.09.1950 moodustati Suure-Jaani rajoon, kuhu kuulus 9 raamatukogu, sh ka Võhma raamatukogu. Kuid juba 1959. a viidi läbi Eesti NSV-s rajoonide reorganiseerimine ja likvideeriti Suure-Jaani rajoon.

Reorganiseerimine tõi kaasa elanike arvu vähenemise, ka raamatukogu kaotas palju lugejaid. Raamatukogu teeninduspiirkonna elanike arv ulatus 1950ndatel u 1000 inimeseni, lugejaid oli 270. Teeninduspiirkonda kuulusid Võhma alev ja selle ümbruskonna kolhoosid. Raamatukogu täienes pidevalt uute, kõiki elualasid haarava kirjandusega. 1956. aastal oli lugejaid 362.

Lugejate paremaks teenindamiseks seati sisse alfabeetiline kataloog ning kasutati RVL-i (raamatukogudevaheline laenutus). Et lugejaid mitte kaotada, siis teenindati lugejaid, kellel polnud võimalust raamatukogu külastada, raamatute koju kandmisega. Sel viisil sai näiteks 1948. a 33 majapidamist oma raamatud koju kätte.

1958. a sai Võhma raamatukogu vanemraamatukoguhoidjaks Milvi Rõuk. Laenutajaks oli 1962. aastani Maimo Vares, kelle töökoht siis koondati.

1961. aastal hakati ühe laenuvormina kasutama rändraamatukogu Võhma sörvhoosis, kus laenutati esimesel aastal 1394 raamatut.

Ürituste läbiviimisel tulid Võhma raamatukogule appi Võhma kultuurimaja töötajad ning Võhma 8-klassilise kooli õpilased ja õpetajad. Tublideks aktivistideks kirjanduse levitamisel ja ürituste korraldamisel olid Võhma haigla velsker Vilve Rudisaar ja Võhma kooli õpetaja Ursula Laul.

Võhma raamatukogu aastatel 1963–1990

Aastatel 1963–1964 toimus rajoonide reorganiseerimine ning Võhma raamatukogu kuulus nüüdsest Viljandi rajooni alla. Likvideeriti rändraamatukogu, sellega seoses vähenes lugejate ja laenutuste arv.

1966. a alustas Võhma raamatukogus tööd laenutaja Ene Kikkas, kes lahkus sellelt kohalt juba järgmisel aastal seoses elukoha muutusega. 1967. a 1. septembrist asus raamatukokku tööle Viljan-

Raamatukogu asub lasteaia ja päevakeskusega ühes hoones.

FOTO: Marko Reimann

di Kultuurharidustöö Kooli haridusega Eha Klamp. 1981. a lahkus Milvi Rõuk, kes asus tööle Võhma Keskkooli raamatukogus. Võhma raamatukogu juhatajaks sai Eha Klamp. Järgmisel aastal tuli raamatukokku tööle laenutajaks Viljandi Kultuurikooli lõpetanud Mare Lepik. 1985. a tuli Mare Lepiku asemel tööle Maire Ränkel, kes õppis sellel ajal E. Vilde nimelises Tallinna Pedagoogilises Instituudis raamatukogunduse ja bibliograafia erialal.

1970. a oli Viljandi rajoonis kokku 67 raamatukogu. Võhma raamatukogus oli 610 lugejat, kõige rohkem loeti ilukirjandust.

15.10.1972 muutis Võhma raamatukogu jällegi oma nimetust: Viljandi Keskraamatukogu Võhma filiaal. Ka töös tuli muudatusi, töötajate arv jäi samaks.

Organiseeriti rändraamatukogu Soomevere Algkooli seitsmeteistkümnepäevase teenindamiseks, mille juhatajaks sai õpetaja Hilla Piilman.

Võhma raamatukogu ruumipuudus 1970. a lõpuks süvenes, isegi osad ahjud, millega köeti ruume, tunnistati ebakõlblikeks. Sellest hoolimata tehti tööd edasi ning Võhma raamatukogu süstemaatiline kataloog tunnistati 1971. a teiste alevi- ja linnaraamatukogude hulgas parimaks konkursil „Parim süstemaatiline kataloog“.

Raamatukogu oli avatud kell 12–17. Vajadusel töötati küünlavalgel, sest puudus elekter, ruumid olid külmad. Viljandi Keskraamatukogu metoodiku M. Parve sissekandes ettepanekute raamatut 25.10.1972 oli kirjutatud: „Maja ikka remontimata, külm ja käesoleval aastal pole ka elektrit. Töötatakse küünlavalgel, mis on täiesti ebanormaalne ja tehakse tõeliselt tööd ja kõik ära, mis on nõutud. Kooliga koos on tehtud palju huvitavaid üritusi. Ei ole ka lugejate ja laenutuste osas tagasimekut, kuigi töötingimised on võimatud. Kui oleks normaalsetes ruumides saanud töötada, võiks Võhma raamatukogu olla esimene vabariigis.“

1974. a kolis raamatukogu ajutiselt Kalevi tn 3 majja 2-toalisse korterisse, kus oli kokku 29 m².

Kultuurimajas algas remont, mis kestis 1983. aastani. Raamatukogu sai endale elektrivalguse ja oli avatud 5 päeva nädalas.

1976. a kuulutati vabariigis välja sotsialistlik võistlus aastateks 1976–1978, kus Võhma raamatukogu saavutas II koha.

Raamatukogu lugejate arv tõusis 1986. aastaks 876-ni, teeninduspiirkonnas elas 1970 inimest. Aktiivselt kasutati kirjanduse kojukandjate abi.

Tallinna Bibkollektorist tellitud uued raamatud saadeti pakiga Võhma Sidejaoskonda, kuhu raamatukoguhoidja pidi järgi minema.

1982. a kolis raamatukogu ühte majja alevi täitevkomiteega, kuhu saadi uued ruumid suurusega 54,3 m². Remondi teostajaks oli Võhma kolhoos. Kuna uue ja vana raamatukogu vahema polnud väga pikk, siis koliti peamiselt käsikäruvõlgedega. Sellega välditi raamatute pakkimist – võeti otse riulilt ning uues kohas pandi täpselt samas järjekorras jälle riulisse. Vanast sisustusest jäid alles pooled riulid, laenustlett ja kataloogikapp. Tänu Viljandi Keskraamatukogule saadi juurde uusi riuleid.

1980ndatel tekitasid probleeme raamatuvõlglaste Lahendusena kasutati Võhma Lihakombinaadi raadiosõlme abi, mille kaudu tehti teatavaks võlglaste nimed ning hiljem hakati neile ka meeldetuletusi saatma.

1988. a aprillis toimus Eestimaa loominguiliste liitude ühispleenum, loovintelligents lülitus aktiivselt ühiskonna uuenemisprotsessi – taasiseseisvumisprotsessi. Moodustati Rahvarinne. Kõik see kajastus ka raamatukogude töös – loeti rohkem ajalehti ja ajakirju, vähenes ilukirjanduse laenutamine. Märnatavalt langes ürituste arv.

Eesti rahvaraamatukogudesse hakkas saabuma välismaal elavate eestlaste raamatuannetusi. 1990. a

saabusid Võhma raamatukokku raamatupakid Kanadast. Saatjateks olid endised Võhma elanikud Anita Vuht ja Raimond Vist.

Raamatukogud hakkasid vabanema ideoloogilisest survest ja asusid täitma oma kultuurilisi ja informatsioonilisi ülesandeid. Töö muutus lihtsamaks. Jäid ära sotsialistlikud kohustused, milledest pidid raamatukogud osa võtma, ning polnud vaja koostada kvartalite tööplaan. Raamatukogu fondist eemaldati palju poliitilist kirjandust ning võeti kasutusse uus, täiendatud liigitussüsteem.

1990ndatel viidi läbi haldusreform, mille käigus anti raamatukogude ülalpidamine kohalike omavalitsuste kanda.

Seoses majanduslike raskustega hakkas raamatukogu külastama rohkem rahvast, sest ei ostetud enam nii palju raamatuid ja ajakirju kui varem.

Võhma raamatukogu taasiseseisvunud Eestis

Taasiseseisvunud Eestis on raamatukogundus teinud läbi suure arengu. Muutunud on raamatukogu roll ühiskonnas ning taastatud tema põhikohustus olla informatsiooni-, hariduse- ja kultuuriasutus.

Võhma sai 1993. a Riigikogult linnaõigused ning raamatukogu nimeks sai Võhma Linnaraamatukogu. Raamatuid saadi raamatukogule Viljandi komplektimisosakonna kaudu. Raha selleks eraldati nii maakonnast kui ka linna eelarvest.

1995. a põles maha Võhma kultuurimaja, seoses sellega andis raamatukogu oma niigi kitsaid ruume kasutada kultuurimaja rahvale. Lühikest aega kasutati raamatukogu kontorina ning usklikud pidasid laenustoaas tunde.

Kuna Võhma raamatukogu asus tagastamisele kuuluvas majas, siis 18.10.1996 kolis raamatukogu Võhma lasteaia majja, kus ta asub tänapäevani. Samas majas asub ka Võhma päevakeskus.

Rahvaraamatukogude internetiseerimine sai alguse 1996. a, mil Avatud Eesti

Fond toetas avalike internetipunktide avamist raamatukogudes. Võhma raamatukogu sai endale arvutid, mis olid mõeldud avalikuks kasutamiseks.

Eha Klamp, kes töötas Võhma raamatukogus 46 aastat, meenutab: „Raamatukokku tööle tulles olin noor ning igasuguseid raamatu ja raamatukogu tutvustavaid näitlikke ja suulisi üritusi teha oli tore. Kõige tähelepanuväärsem nende töötatud aastate jooksul minu jaoks on olnud see, kuidas meie töö on muutunud – loosungite ajastust interneti ajastuni.“

Raamatukoguhoidjad on pidanud väga kiiresti kohanema uute tingimustega, ennast pidevalt täiendama ja ümber õppima. Raamatukogust on saanud kohalik infokeskus, mis rahuldab piirkonna elanike teabevajadusi, toetab õppimist ja teadmiste hankimist. Tihti tuleb raamatukoguhoidjal tegeleda lugejate sotsiaalprobleemidega, nende rõõme-muresid kuulates ja pingeid maandades.

Võhma raamatukogu töötajad läbi aegade:

Anton Tekko, juhataja 1945–1949

Milvi Rõuk, juhataja 1958–1981

Ene Kikkas, laenutaja 1966–1967

Eha Klamp, laenutaja 1967–1981, juhataja 1982–2013

Mare Lepik, laenutaja 1982–1985

Maire Ränkel, laenutaja 1985–2006, direktor alates 2013

Tiina Undrits, laenutaja 2006–2007

Maire Vahtra, laenutaja 2007–2015

Bianka Ränkel, laenutaja alates 2015

Raamatukogus on töötanud veel Meedi Kuuse, Linda Feodorova, Maimo Vares.

Olete alati oodatud külastama meie väarikas eas raamatukogu!

Ülevaate koostas
MAIRE RÄNKEL

Kirivere koolist tulevad tublid eesti inimesed

Oktoobri alguse tähtpäeva puhul ühe vana õpetaja suvised emotsioonid, mis veel kaua soojendavad südant.

Enamikul 70+ inimestel ei ole eriti kiidelda hetke edu ja saavtustustega. Nii jääbki üle tunda heameelt laste tegemistest ja hakkamasaamisest. Õpetajal on peale omade veel palju lapsi, järelkult palju rõõmu. Kunagisele algklassiõpetajale Piret Jukile ja minule oli selline rõõmu aeg 26. juuni päikeseline õhtupoolik. Kirivere põhikooli 1996. a lõpetanud pidasid kokkutulekut ja pidu – veerand sajandit koolilõpetamisest. Klassijuhatajad olid ka kutsutud, kingiks uhke lillekimp, pensionäri suure punase õiega, nooremale valge õiega. Aitäh!

Kogunesime koolimaja juurde. Seal oli esimene rõõm kokkusaamisest – jälle nägemisest ja kallistusest. Kauaaegne füüsika ja poiste tööõpetuse õpetaja Andrus Liigus tegi nostalgilise ekskursiooni koolimaja igasse soppi – meenutamist kui palju. Tulid ju nemad kooli kuueaastasena, toimetasid vana maja teises otsas, magasid päeval. Ja majad enne

ja nüüd: tumerohelised seinad ja tumepruunid põrandad vs praegused mahedad värvid, ahjude ving ja kuivkaimlate lõhn vs värske õhk, poiste tööõpetuse klass oma masinate ja ventilatsioonitorudega, iga ilmaga üle õue sööklasse jooksmine vs nutikas lahendus läbi uue koridori vanast klassist. Uut võimlat said nemadki ühe aasta kasutada. Kõik on hele ja helge. Olen ise viimastel aastatel maikuus majas käinud ja minu arvates isegi vahetunni lärm ei ole agressiivne kisa, vaid rõõmsameelne ja naeruline melu. Kirivere kool on hea kool lapsele õppida, olla ja kasvada. Kahju et ainult ühe lõpetanu lapsed siin koolis käivad, teistel ju pered ilma peal.

Peo jaoks oli Maalasti küla jahimaja. Esimene rõõm oli, et nad on kõik elus. Tänapäeval sureb liiga palju noori imelikesse haigustesse või satub hätta, avariidesse, aga nendel on õnne olnud. Kõige suurem rõõm on sellest, et nad saavad ISE hakkama, on kohanenud ühiskonnas, oma koha leidnud. Kes on hoidnud töökohta 15 aastat, kes on pidanud oma firmat 10

FOTO: Ille Riisk

aastat, kes on truuks jäänud elukutsele, kes võõral maal tööd leidnud. Keegi on ikka midagi teinud, hoolimata koondamistest ja tagasilöökidest. Keegi on omandanud Euroopa „rahapadadest“ toetuste väljakirjutamise oskuse ja sellega loonud töökohti endale ja sõpradele ning korrastanud maalapikese koduvallas. Rääkisime ka pisisullerlusest, õigemini seadusaukude otsimisest ja maksude optimeerimisest.

Väike inimene peab ellu jääma ka suurte varaste ja korrupantide vahel.

Mulle meeldis väga „poiste“ suhtumine perekonda – ei teisele abieluringile, ei jamale kärpperedele ja alimentidega. Neil seisab veel keskeakriis ees, aga ma loodan, et nende naistel on antiikmütoloogias lähtudes tarkust meeste kõrvad vaha täis toppida, et mingi sireeni laul neid praegusest

suhtumisest kõrvale ei kalluta.

Keset juttu ja melu tabas mind arusaamine, et nemad siin, kahe jalaga maa peal, talupojamõistusliku ellusuhtumisega ongi Eesti alus, eestluse elujõud ning väärivad austust ja lugupidamist rohkem kui lumehelbekesed ja meedia tehtud staarikesed, kes virvatulukestena veikleavad virtuaalmaailmas. Pimedatel õhtutel võib meelelahutuseks ka sinna

maailma kiigata, aga elu on siin maa peal vihmas ja päikeses.

Ametikretinismist tulevalt ei saa ma jätta õpetusi jagamast. Kuigi mitmes peres on kolm last, on kõigil kokku lapsi vähe. Viimane aeg pesamuna muretseda. Kui seisab ees elumuutus, võiks kaaluda koju tagasitulekut.

Aitäh sulle, Tõnis, et sa selle kokkutuleku korraldasid. Sa tegid seda hästi, oled hea organisaator. Aitäh, Maris, Monika, Reimo, Tarmo, Kait ja Argo, et tulite. Mariliis, Margit, Avo, Vergo, Valmar, Veronika – teiega loodame kohtuda järgmise aasta juunis, kooli 185. aastapäeval. Teil kõigil on terve talv aega mõelda, mida võiks teha Pilistvere kihelkonna heaks, et see oleks tänapäevaseks mõnus koht elamiseks, nagu oli EW aegadel, kui seda nimetati Eestimaa Taaniks.

Kindlasti oleks teist saanud tegijad teise õpetajaga, aga lubage mul mõelda ja uskuda, et ka minul on üheprotsendiline osa teie kujunemisel tublideks eesti inimesteks.

INNA LEHTSALU
klassijuhataja 1991–1996

Sõber Karu külaskäik

Lasteaia Tähekild on juba alates 2014. aastast rakendatud „Kiusamisest vabaks!“ meetodikat. Programmi eestvedajaks Eestis on MTÜ Lastekaitse Liit ning selle eesmärk on kujundada lastekollektiivis kiusamist ennetav käitumiskultuur. „Kiusamisest vabaks!“ juhtmõte on – alati saab olla hea kaaslane! Lapsed suhtuvad üksteisesse sallivalt, austavalt, hoolivad kaaslasest ja sekkuvad kiusamise korral, julgedes kaitsta kaaslast, kes seda ise ei suuda.

„Kiusamisest vabaks!“ programmi sümboliks ja samas ka õppevahendiks on Sõber Karu. Igal lasteaialapsel on rühmas olemas väike Sõber Karu, keda võetakse kaasa hommikuringi ja kaasatakse ka muudesse lasteaia tegevustesse, eriti kui teemad on sõprus ja kiusu ennetamine.

Kuna väikesed lilled karud on lastele väga armsaks saanud, otsustasime meile külla kutsuda ka suure Sõber Karu maskoti.

Joonistasime koos Sõber Karuga üksteise seljale.

FOTO: Käthlin Evert

20. oktoobri hommikul olid lapsed ootusärevust täis, sest oli teada, et keegi neile täna külla tuleb. Päeva alguses kogunes kogu lasteaia pere vaatama õpetaja Ene Seili loodud nukulavastust kahet pruunkarust ja ühest erilise lillast karust, kellega keegi alguses sõber ei tahtnud olla. Lugu lõppes aga suure sõprusega ja mõistmisega, et tähtis on olla teiste vastu sõbralik ja hooliv. Nukuetenduse lõpuks jõudiski kohale

oodatud külaline, suur ja lilla Sõber Karu. Laste rõõm oli suur ning karu jagatud pehmed paid ja kallistused ei jätnud kedagi külmaks. Ühiselt tantsiti ja mängiti nii, et võhm väljas.

Järgmisel päeval tuli karu jälle, sest tal oli eelmisel päeval meiega nii tore olnud. Nüüd istuti ühiselt koos Sõber Karuga ringi ja asuti üksteise seljale joonistama ettelõetud jutu järgi. Hea puudutus seljale tundus mõnus ning

muutis kindlasti lapsi omavahel lähedasemateks. Seejärel asuti ühiselt värvima mosaiikpilti Sõber Karust. Iga laps sai ühe tüki mosaiigist ja kui kõik said oma tüki värvitud, pandi kokku suur pilt. Nüüd kaunistab Sõber Karu pilt meie lasteaia seinna ning jääb meenutama neid toredaid päevi, mille saime veeta koos suure ja pehme lilla sõbraga.

GEA ANNUK
Lasteaia Tähekild
õppealajuhataja

Seemnest kõrvitsani

Suure-Jaani lasteaia Mesimummi lapsed külvasid kevadel pottidesse erinevaid köögiviljade seemneid. Läbi praktilise tegevuse selgitasime lastele, kuidas kasvab seemnest taim. Lapsed olid väga agarad kastjad ja taimede eest hoolitseti südamega. Selleks, et taimi kasvatada, oli meil vaja penraid ja kompostikasti. Tänu lapsevanemate abile saime endale kõik vajamineva.

Ilmade soojenedes istutasime oma taimed taimekastidesse ja panime kõrvitsa juurde kasvama ka arbuusi taimed. Ühel sügisel päeval võtsime vastu otsuse, et nüüd on kõrvits piisavalt suur ja võime ta tuppa viia.

Meie pikaajaline projekt sai läbi ja lapsed said väga palju erinevaid teadmisi taimedest ja nende kasvatamisest. Lastele ei pea ainult õpetama loodusteadust, kogetu ja ise tegemine on tõelise õppimise võti.

MAIVE JÜRMANN
Mesimummi rühma õpetaja

FOTOD: Erakogust

SÜGISESED TEGEMISED KIRIVERE KOOLIS

Tuuli Roosmaa ja Toomas Laigu jutuhoos.

FOTO: Alice Kallas

Üks lahe koolipäev

7. oktoobril oli kaheksal Kirivere Kooli 8.–9. klassi õpilasel võimalus osaleda Tallinnas Alexela kontserdimajas toimunud noortekonverentsil Lahe Koolipäev.

Sel aastal oli konverentsi teemaks “Kuidas jõuda kohale?”. Teemad olid jaotatud kolmeks vaatuks. I vaatuses “Kohalolu – suurim maagia” selgus, et kohalolu vägi tuleb välja realses elus praktiseerimisel. II vaatuses “Kuhu olen teel?” pandi õpilased mõtlema sellele, kuidas enda teekonda teadlikult planeerida. III vaatuses “Kuidas jõuda kohale?” arutleti teemadel, mida on vaja selleks, et jõuda alati muutuses oleva teekonna lõpptulemuseni.

Konverentsil oli palju ägedaid ning inspireerivaid esinejaid, kes kõik rääkisid enda vaatepunktist kohalolust: psühholoog ja ettevõtja Alar Tamming; bioloog, pedagoog ning tulihingeline maailmapäästja Toomas Trapido; laulja Kadri Voorand; muusikamaailma multitalent Valter Soosalu; saatejuht ja reisilõõber Tuuli Roosmaa, kes rääkis enda reisilugusid ja näitas toredaid hetki reisidest; Steve Kokker, kes on oma elu pühendanud erinevate teede nautimisele ja teejoomise kultuuri tutvustamisele.

Hästi jäigi meelde teetseremoonia läbiviimine. See oli muidugi lühivariant tegelikkusest – tavaliselt on teetseremooniad palju pikemad, u 2–3 tundi. Põnev oli just see, kuidas nad teed austasid ja pühaks pidasid. Tseremoonia tegid eriliseks vaikuseminutid, kus oldi korraks täielikus vaikuses. Aga ettekujutuse rituaalidest saime ikkagi.

Konverentsilt jäi hästi meelde ka energiline, elurõõmus ja jutukas maailmarändur ning vegan-eluviisi tutvustaja Toomas Laigu, kes intervjueris laval esinejaid ning rääkis ka iseenda ettevõtmistest. Kohalolijaid kostitati lõunasöögil lasanega ja oh üllatust, kui hiljem selgus, et see oli vegan-lasanje. Igatahes maitses toit suurepäraselt!

Kindlasti oli Lahedal Koolipäeval osalemine üks harivamaid ja toredamaid käimisi. Kui saaks, läheksime kindlasti veel.

Loo panid üheskoos kirja

MARTA MIIA, ANNA-LIISA, ENDRIK, GABRIEL, REIMO ja GERT-ANDRI

Olustvere lossis

22. oktoobril tähistasime Kirivere Kooli sünnipäeva ning pidulikule päevale panime ilusa punkti etiketikoolitusega, kus õpilased said teada, kuidas käituda söögilauas, milliseid söögiriistu erinevate toitade pakkumisel kasutatakse ning põnevaid teadmisi ka märguannetest nugade ja kahvlitega. Toidu lõpetamisel on teenindajale tagasisideks see, kuidas on asetatud sinu söögiriistad taldrikule.

Pärast teoreetilist osa said õpilased kuulnud ka ise praktikas katsetada. Lossis olid kaetud kenad lauad ning pakuti head-paremat teadmiste kõrvale.

Vahva ja õpetlik päev nii õpilastele kui ka õpetajatele. Aitäh Olustvere lossile meeldiva vastuvõtu eest.

Tekst ja foto
LIINA NIKONOROVA
huvijuht

Avastasime Eestimaa loodust

Tänu Keskkonnainvesteeringute Keskuse toetusele said kõik meie kooli õpilased ning lasteaia Tähekild vanema rühma lapsed osa võtta erinevatest keskkonnanahariduse õppeprogrammidest.

Lasteaialapsed osalesid õppeprogrammis “Kes elab järve sees? Järveuringud parvelt”. Saadjärvel parvega sõites uuriti vee-elustikku, saadi teada, mis on järv ja miks on järvedel nimed. 1.–3. klass käis põnevat loodust uurimas meie koduvallas Sandra külas. Kuuraniidu õpperajal õpiti tundma vana metsa väärtusi ja seente

olulisust ökosüsteemis. “Teistmoodi seeneretk” oli see seepärast, et erilist tähelepanu pöörati just puuseentele. 4.–9. klass võttis ette pika sõidu Läänemaale, täpsemalt Matsallu. 4.–5. klass said õppeprogrammi “Eestimaa ohtlik loodus!” abil teada, millised ohud varitsevad meid Eesti looduses ning kuidas looduses ohutult liikuda. Programmiga “Eestimaa rahvuspargid” tutvustati 6.–9. klassi õpilastele kõiki kuut rahvusparki ning põhjalikumalt tutvuti oma kodule lähima rahvuspargi loodus- ja kultuuriväärtustega.

Lähemalt räägivad oma ekskursioonist Matsallu meie 6. klassi õpilased Kätlin Annus ja Grete Kommusaar.

GEA ANNUK

Kirivere kooli õppealajuhataja

Koolipäev Matsalus

6. ja 7. klassi õpilased Kasari sillal. Mõned märkasid samal hetkel kohalikku metskitse.

FOTO: Gea Annuk

Kõigepealt tutvustati meile Eesti rahvusparke – kus need asuvad, millega seal tegeletakse, kui suured need on ja millised on nende lood. Seejärel vaatasime näitust Matsalu loodusest ja loomadest. Tugeva vihma tõttu me kahjuks matkarajale minna ei saanudki. Selle asemel korraldati meile aardejaht, kus saime proovile panna oma teadmised Matsalu rahvuspargi kohta. Võitjate meeskond sai oma võtmega avada aardelaeka, kus olid kuldmyndid ja suur maakaart. Tagasiteel külastasime ka Kasari jõe ajaloolist silda. Selle vana silla pikkus on peaaegu 308 m ja see on kaetud munakividega.

Saime Matsalu rahvuspargis palju uusi teadmisi ning sooviks seda teinekordki külastada, et siis ka matkarajale minna loodust uudistama.

KÄTLIN, GRETE

Saame targemaks!

Kes oli Bengt Gottfried Forselius? Milline on tema seos Kirivere Kooli ja teiste Forseliuse koolidega ehk 335 aastat koolihariduse andmist Pilistvere kihelkonnas.

“Et oma armastatud isamaale ei oleks saanud kuulsamat ega kasulikumat teenet osutada, kui Tema

on maakoolide sisseadmisega teinud, seda hakkavad kõige rohkem järelepele mõistma ...”

Chr. Kelch

Järva-Jaanis 19. juunil 1688

Forselius sündis Harju-Madisel u 1660. aastal. Tema kodus räägiti küll rootsi keelt, kuid suheldi ka saksa ja eesti keeles. Tema sidemeid talurahvaga aitas kujundada isa huvi maarahva eluolu, kommete ja kultuuri vastu.

Pärast Baltimaade ainsa gümnaasiumi ja Wittenbergi stuudiumi lõpetamist Tallinnas naasis ta kodumaale ja proovis talulapsi häälikumeetodil lugema õpetada, kuid käibelolev ortograafia ei võimaldanud uue meetodi rakendamist koolitöös ning Forselius asus koostama aabitsat. Seejuures pidas ta eriti silmas, et rahvakoolide jaoks tuleb teha õpikuid, eelkõige

emakeelne lugemisraamat ja õigekirja alused.

Noor Forselius pühendas kogu oma jõu koolmeistrite seminaride loomisele. Kuningavõimu toel avati koolmeistrite seminar 1684. aastal Tartu lähedal Piiskopi mõisas. See oli esimesi kogu Rootsi riigis ja erakordne nähtus isegi Põhja-Euroopas.

1686. a sõitis Forselius koos seminariga kahe kasvandikuga Ignat(s)i Jaagu ja Pakri Jõri-ga Stockholmi, kus tõestati Rootsi kuningale Karl XI, et ka eesti soost maarahvas on õppimisvõimeline, demonstreeriti kasvandike teadmisi ja hangiti seaduslik alus rajatavatele rahvakoolidele. Esimesed talurahvakoolid avati kõigepealt Tartu-lähedastes kihelkondades, kus Forseliust rohkem tunti. Pärast seminariga esimese lennu lõpetamist 1686. aastal pöördusid koolmeistri saamiseks Forseliuse poole kõik selle aja paremad eesti keele tundjad: pastor J. D Berthold asutas kooli Pilistverre.

Kasutatud allikas:

Andresen, L. 1991. Kirjamees ja rahvaalustaja B. G. Forselius. Tallinn: Eesti Raamat.

FOTO: Gea Annuk

1686. aastast alates ehk juba 335 aastat on Pilistvere kihelkonnas kooliharidust antud. Kirivere Kool on üks 70 koolist (B. G. Forseliuse Seltsi kodulehe andmetel), mis kuuluvad B. G. Forseliuse liikmeskoolide hulka. Forseliuse koolid on üle 330 aasta vanused koolid.

335. koolihariduse andmise aastapäeva tähistamisel olid suurimad panustajad

ajalooõpetaja Mare Mikolai ja 8. klassi õpilased, kes projektõppe käigus valmistasid ette stendimaterjalid ja esitlused kõikidele klassidele. Kõige keerulisem oli esitluste koostamine, sest iga kooliastme lastele tuli ette valmistada erinev esitlus, silmas tuli pidada kuulajaskonna vanust ja võimet keerulist teksti mõista. Stendimaterjalide ja esitluste koostamisele kulus mitu nädalat. Vaheajaeelsel nädalal käidi Forseliust ja tema tegemisi klassides tutvustamas ning valmistati ette mälumängu küsimused. Mälumäng toimus 23. oktoobril, mil kõikide koolmeistrite ja õpilaste üllatuseks külastas kooli Forselius isiklikult. Nagu rohkem kui 330 aastat tagasi, tuli ta ka sel korral kontrollima, kas koolmeistrite õpetus vastab ka vajalikule tasemele. Ja seda ta Kirivere Koolis kahtlemata teeb! Õpetuse taseme tõestamiseks andis Forselius koolmeistritele üle sertifikaadi ehk vastavustõendi.

HEILIKA RESSAR
Kirivere Kooli direktor

Kirivere Kooli lasteaia Tähekild LASTEVANEMATE KOOLITUS

Mis teemal ja kes koolitab?

„Väikelapse kõne areng ja selle toetamine“, koolituskeskus Luwi

Millal ja kus?

2. detsembril kell 17.30 Kõo teenuskeskuse saalis

Miks see mind huvitama peaks?

Kõne ja kõnelise suhtlemise tähtsust lapse arengus ei saa alahinnata. Sellele toetub lapse hilisem areng – tema hakkamasaamise- ja õpioskused.

Millest räägitakse?

Koolitusel saab lühiülevaate kõne arengust ja arengu võimalikest kõrvalekalletest. Keskendutakse lapse kõne arengu toetamisele kodus ja lastekollektiivis.

Mida ma koolituse läbinuna tean?

- 1) Tean erinevaid võimalusi lapse kõne arengu toetamiseks;
- 2) tean probleeme, mis võivad kõne arengut takistada;
- 3) tean natuke levinumatest kõnepuuetest ja kuidas kõnepuudega last toetada;
- 4) tean, kuidas leida võimalusi suhtlemiseks mitte-rääkiva lapsega.

TEGEMISI-TOIMETAMISI VÕHMA KOOLIS

Väljasõit Tartusse

FOTO: Erakogust

Meil oli kõigepealt pikk-pikk sõit Tartusse. Seal läksime Tartu Ülikooli loodusmuuseumisse.

Kõigepealt andsime riided ära ja saime vastu mingid numbrid. Mina sain 63. Siis istusime lainelisele pingile. See oli vägev.

Pärast läksime trepist üles ja algas loodusõpetuse tund. Rääkisime loomadest, tundrarest ja vihmametsadest. Hästi palju, kohe liiga palju, kui päris aus olla. Lõpuks ütles tunni juhataja: "Loodan, et teil on hea mälu," ning andis meile töölehed, kuhu pidime märkima, kui palju vihma sajab eri kohtades ja õhutemperatuurid.

Siis läksime muuseumisse ja igaüks otsis endale lemmiku kivi. Mina valisin kaks lemmikut. Siis vaatasime mereloomi ja DNA-asju. Me käisime loomade vahel, kes kõik vaatasid mind. See oli veidi hirmutav. Seejärel läksime ülemisele korrusele linde vaatama. Seal olid pöranda sees klaasist ruudud, mille peal mina kartsin seista. Jalge alla vaadates nägin suurt põtra. Ma ehmatasin ja hüppasin ära. Seal sai veel vajutada nuppudele ja kuulata lindude hääli. Siis me läksime putukaid vaatama. Ma valisin kolm putukat, mis mulle meeldisid. Pärast seda läksime veel loomade pealuid vaatama. Seal oli musta värvi pealuu ja hästi tilluke pealuu. Lõpuks nägime veel hästi suurt dinosauruse skeletti ja kaelkirjaku topist. Seal oli ka „rotikuningas“ – palju rotte sabapidi koos. Lõpuks läksime alla ja vaatasime kalu. Ja siis algas pikk kojusõit. Ja see päev oli ÄGE.

Kirjutanud **EMMA-LIISA**
2. klass

LÜHISÕNUMEID VÕHMA KOOLI 9. KLASSILT

Õpetajate päev

1994. a lõi UNESCO tähtpäeva, et kogu maailma tähelepanu keskpunktis oleks õpetajate töö ja saavutused. Õpetajate päeval vahetavad õpetajad ja õpilased oma rollid.

Meie kooli 9. klassi kuus õpilast 8. klassi õpilaste abiga mängisidki sel päeval õpetajaid, direktori ülesandeid täitis Madis Plaks.

Esimese tunni ajal toimus aktus, kus esinesid lastekoor ja 9. klassi õpilased ning õpetajad Kaie ja Kadri esitasid ühe laulu. 9. klass tänas kõiki õpetajaid kaardi ning lilleõiega.

Koolipäev jätkus tundidega nii õpilastele kui ka õpetajatele. Tantsutunnis said õpetajad selgeks ühe tantsu Maret Lina juhendamisel ja keraamatunnis õpetas Toomas Israel savist lillevaasi voolimist.

Pärast tundide lõppu rääkisid 9. klassi õpilased õpetajatele sellest, kuidas tundide andmine oli läinud. Kõik jäid selle torele päevale tähistamisega rahule.

JADE LEANN VÄLJAOTS

Kohtumine menükirjanik Justin Petronega

FOTO: Erakogust

Justin Carroll Petrone on Ameerika-Eesti ajakirjanik, kirjanik, blogija ja muusik. Ta on lõpetanud George Washingtoni Ülikooli ajakirjandusosakonna. Ta oli soul-ansambli Spanish Inquisition basskitarrist.

28. septembril oli ta külaliseks Võhma Koolis ja rääkis 6.-9. klassi õpilastele oma tähelepanekutest, mis on seotud Eesti ja eesti keelega. Justin Petrone kõneles sellestki, miks ta hakkas kirjutama raamatuid. Kõige viimaseks teoseks on tal „Minu Viljandi“. Praegu kirjutab ta oma teist romaani. Esimene reisiromaan oli „Montreali deemonid“. Ta kirjutab inglise keeles. Tema teoseid on eesti keelde tõlkinud Raivo Hool, Epp Petrone jt.

Kohtumise lõpus said õpilased esitada küsimusi ning paluda kirjanikult autogrammi.

KADRI KOITMÄE

Euroopa keeltepäev

Euroopa keeltepäeva tähistatakse 26. septembril. Euroopa keeltepäeva kuulutas välja Euroopa Nõukogu 06.12.2001 Euroopa keelte aasta lõpus. Päeva eesmärgiks on toetada elukestvat keeleõpet kogu Euroopas.

24. septembril tutvustasid 9. klassi õpilased algklassiõpilastele Euroopa Liidus kõneldavaid keeli, selle riigi üldtuntuid inimesi ning millised maailmakirjanduse meistriteosed on selles keeles ilmunud. Madis rääkis Taani riigist ja keelest, Kadri Rootsi Kuningriigist, Karmen Marie Soome riigist ja ametlikest keeltest, Jade Leann Prantsusmaast ja prantsuse keelest.

Keeltepäeva raames võtsid 2.-9. klassi õpilased osa ka keeleteemalisest digimängust „Minu Euroopa“. Võimalik oli võita tahvelarvuti või 500-eurone kinkekaart klassiekskursiooni korraldamiseks.

KARMEN MARIE JOHANSON

Sügiskross

30. septembril toimus koolis traditsiooniline spordipäev. Õpilased suundusid ühiselt koolimaja juurest terviseparki. Nooremate õpilaste jooksuraja pikkuseks oli 600 m ja vanematel õpilastel 1000 m. Noorematest saavutasid häid tulemusi Carl-Sander Porsin (I koht, ajaga 3.03,1), Melissa

Huum (II koht, ajaga 3.07,6) ja Sten-Gregor Tani (III koht, ajaga 3.07,6). Vanemate õpilaste puhul arvestati poiste ja tüdrukute jooksutulemusi eraldi. Neidude arvestuses olid kiiremad Heidi Salumaa (I koht, ajaga 3.59,3), Ester Rei (II koht, ajaga 4.05,1), Pärli Randmäe (III koht, ajaga 4.30,4).

ESTER REI

Tuleohutuse koolitus ja evakuaatsiooniõppus

FOTO: Erakogust

22. septembril oli kuuenda tunni algul kõik rahulik, kuid siis kell 13 kõlas häirekell. Kõigil koolimajas olevatel isikutel tuli evakueeruda. Koguneti koolimaja juures olevale korvpalliplatsile. Õpilased ja täiskasvanud loeti üle ning siis mindi tagasi koolimajja.

Aulas toimus loeng tuleohutusest, erinevate tulekustutite tutvustamisest ja muust vajalikust, mis on seotud tulekahjuga. Saime meelde tuletada kõike seda, mis on seotud tulekahjuga.

MADIS PLAKS

Sakala viktoriin

Võhma koolis on saanud traditsiooniks, et igal õppeaastal viivad viktoriinisarja läbi 9. klassi õpilased oktoobrikuust maikuuni. Küsimustega pannakse proovile teadmised maakonnalehes ja vallalehes ilmunud kirjutiste ja piltide kohta. Septembrikuu ajalehe Sakala põhjal koostasid küsimused Ester Rei ja Karmen Marie Johanson. Punktid luges kokku Kadri Koitmäe.

Sakala viktoriini esimese vooru tulemused: 1. koht 8. kl (21 p); 2. koht 9. kl (15 p); 3. koht 6. kl (14 p); 4. koht 7. kl (10 p); 5. koht 5. kl (8 p).

KARMEN MARIE JOHANSON ja ESTER REI

Tõrvikujooks

19. oktoobril toimus Võhma Kooli aastapäevale pühendatud tõrvikujooks. Võistkonnas (klassis) oli kaheksa liiget (neli poissi ja neli tüdrukut). Nagu ikka, olid võistlusesse kaasatud ka õpetajad ja vilistlased. Sel aastal osales tõrvikujoosul lausa kaks vilistlaste võistkonda.

Tulemused olid järgmised: I - vilistlased: II - vilistlased; III - 8. kl; IV - õpetajad; V - 5. kl; VI - 9. kl; VII - 6. kl; VIII - 7. kl. Suur tänu kõigile osalejatele!

MIHKEL PRANTSUS

info- ja haridustehnoloog, õpetajate võistkonna liige

Ettelugemisnädal ja Võhma Kool 166

Ettelugemispäevast „Ega mets tühi ole“ sai Võhma koolis ettelugemisnädal, mis seekord oli seotud kooli aastapäevaga. Igal aastal on õpilased lugenud üksteisele vastava teemaga seotud lugusid, kuid sel õppeaastal kutsusime lugema vilistlasi. Lisaks ettelugemisele meenusid nad ka oma kooliaega Võhmas. Õpilastel oli väga huvitav kuulata lugusid nende vanemate ja tuttavate kooliajast. Nooremal vanuseastmel olid kü-

alisteks Andris Sild, Kreete Lensmann, Kaidi Ibrus, Liina Teder, Mare Õunapuu ja Riine Ant.

Vanemale kooliastmele rääkisid lugusid ja tutvustasid oma lemmikraamatuid Enno Rohelpuu, Gerli Aas, Age Viilip, Merylyn Turjakas, Indrek Valo ja Bianca Ränkel. Neile oli meeldinud lugeda nii ajaloo seotud teoseid kui ka noorsoojutususi. Õpilastele loeti ette katkendeid A. Lindgreni raamatust „Röövlitütar Ronja“,

K. May „Winnetou“, H. Mänd „Miks sa vaikid?“, A. Dumas „Kolm musketäri“ ja I. Hargla „Apteeker Melchiori“ raamatusarjast.

Kooliajast olid vilistlastel ainult head mälestused, mis olid seotud nii õppetöoga, koolivälise tegevusega kui ka krutskitega, mida tehti nii üksteisele kui ka õpetajatele.

KAIRI IBRUS

Võhma Kooli õpetaja

Raamatukogupäevad

20. oktoobril algasid Raamatukogupäevad 2021. Kuna tegemist on ühtlasi ka ettelugemispäevaga, siis kutsus Võhma linnaraamatukogu Võhma kooli külla kirjaniku Tarmo Tuule. Ettelugemispäeva teemaks on „Ega mets tühi ole“, kirjaniku äsjailmunud raamat „Mets on kodu“ oli väga sobiv just sel päeval õpilastele tutvustamiseks. Lisaks kirjanikutööle tegeleb Tarmo Tuule ka ristsõnade koostajana ja väljaandjana, luuletab ning on hobimeesinik.

Tänu külalisele ja vastuvõtjatele!

FOTO: Erakogust

VIIVIKA LEPP
Suure-Jaani raamatukogu direktor

Palju õnne, Võhma kool!

Õpetaja Valdís Naabri kõne Võhma kooli aastapäevale pühendatud aktusel

Õppida on võimalik ajast, kohast ja viisist sõltumata, kuid juba vanad kreeklased mõistsid, et väga hea moodus on teha seda koolis.

Eesti maarahva laste kooliharidusele pandi alus 1680. aastatel. Ka Pilstivere kihelkonna esimene kool pärineb sellest ajast. Ühtlaselt tiheda koolivõrguga kattus Eesti 19. sajandil. Esimene kindel teade kooli kohta Võhmas pärineb aastast 1855. Seega tähistame tänava Võhma kooli 166. sünnipäeva.

Läbi ajaloo on Võhma koolil olnud kümmekond nime. Enamasti on uus nimi tulnud käsikäes hüppega kooli arengus ja kohustuslike kooliaastate arvu suurenemisega. Kui 166 aastat tagasi alustati tööd Võhma Evangeeliumi-Luteriusu vallakoolina, siis pidid lapsed haridust omandama kolm talve. 1920. aastatel kasvas kohustuslik haridus kuue klassini, millest Võhmas oli võimalik läbi teha esialgu neli. Järgnevatel aastakümnetel lisandus juurde nii klasse kui ka kohustuslike kooliaastaid, mida viimased kolm kümnendit on olnud üheksa. Keskkool loodi Võhmas 1975. aastal. Gümnaasiumiks nimetati see ümber 1995. aastal. 2015.

Kooli aastapäeva aktus.

FOTO: Erakogust

aastast oleme põhikool nimega Võhma Kool.

Koos kooliaastate arvuga on kasvanud ka õpitavate ainete hulk. Kui algsetel tunniplaanis ainult lugemine, usuõpetus ja kirikulaul, siis peagi lisandusid kirjutamine, arvutamine, maateadus jpt õppeained. Näiteks 1926. aastat pärineval Võhma alevi algkooli lõputunnistusel olid 11 õppeaine hindet. Täna

põhikooli lõpetaja samal dokumendil on aga 19 õppeaine tulemused.

Tänasega kokku on Võhma koolimajad asunud viiel erineval aadressil. Hooneid on olnud seejuures veelgi enam, nimelt kaheksa, millest tänaseks alles kaks. Esimene koolimaja asus Tõnu ja Naela talude vahelisel maa-alal, praeguse aadressiga Tartu tänav 5c. Üleallikal, Võhma-Põltsa-

maa maantee ääres, on aga ajaloo jooksul olnud koguni kolm maja. Neist viimane, 1937. aastal valminud hoone on tänaseni säilinud. Veski tänava esimene õppehoone valmis aastal 1975 ja selle juurdeehitus 1989. Uusim koolihoone algas õppetöö 1. septembril 2020. Lisaks on Võhma lapsed õppinud ajavahemikus 1910–1913 Soomevere koolis. 1960. aastatel viidi ruumikitsikuse tõttu

tunde läbi ka tuletõrjemajas, mida tänapäeval tunneme rohkem kui linnavalitsuse maja.

Vaatamata sellele, millised ruumiolud parajasti valitsesid, tehti Võhma koolis ikka hoolega ka sporti. Kuni Veski tänavale kolimiseni tuli Võhma lastel läbi ajada ilma oma võimlata. Kehalise kasvatuse sisetunnid toimusid vanas koolimajas koridoris mõõtmega 3x12 meetrit. Seal võimeldi, mängiti käsi- ja võrkpalli ning tehti palju muudki. Vaatamata kitsastele oludele saavutati erinevatel võistlustel edu nii lähemal kui kaugemal. 1975. aastal valmis koos uue koolihoonega ka võimla. Uus kaas-aegne spordihoone, mis on kasutada nii kooli- kui ka linnarahvale, valmis aastal 2009. Staadion rajati ajavahemikus 1983–1985 ja seda uuendati 2010. Puitkattega korvpalliväljak valmis 2008.

Laulul ja pillimängul on samuti olnud Võhma koolis kindel koht. Pikad traditsioonid on laulupidudel osalemisel. 1990. aastast tegutseb muusikakool.

Raamatukogu tegutseb Võhma kooli juures aastast 1913.

Kõige tähtsamad on siiski inimesed – õpilased, õpetajad ja teised töötajad. 166

aastat tagasi alustas Võhma kool tööd 15 õpilase ja ühe õpetajaga. 1997. aastal õppis Võhma koolis 475 õpilast. Õpetajate arvuks on 2003. aastal loetud 38. Täna õpib Võhma koolis 110 õpilast ja töötab 26 õpetajat. Koolijuhete on 166 aasta jooksul olnud 14. Esimene neist oli Mihkel Kukk aastatel 1855–1864. Kõige kauem, 30 aastat ajavahemikus 1864–1894 oli selles ametis tema järglane Tõnu Saar. Pikaajalistest koolijuhtidest tõusevad esile ka Jaan Saar (ametis kahes osas kokku 17 aastat aastatel 1894–1904 ja 1920–1927), Peeter Pratkan (19 aastat ajavahemikus 1913–1932), Johannes Soosaar (14 aastat ajavahemikus 1937–1951), Valter Roosioks (18 aastat ajavahemikus 1960–1978) ja Tiiu Nõmm (23 aastat ajavahemikus 1978–2001). Kristel Vahtra juhib Võhma kooli alates detsembrist 2011.

Meid kõiki, nii õpilasi, õpetajaid kui teisi töötajaid liidavad kokku ühised väärtused: **vastutus, õpihuvi, hoolivus, motiveeritus, avatus, koostöö, osavõtlikkus, omanäolisus ja loovus.** Kõik see kokku (sõnade esitähedest – toim) ongi Võhma Kool, millel võhma endiselt jätkub.

Palju õnne, Võhma Kool!

Suure-Jaani kooli õpihuvilaagríd

20.–22. oktoobril toimusid Suure-Jaani Koolis teistmoodi koolipäevad ehk õpihuvilaager, kus kindlate ainetundide asemel olid tegevused lõimitud.

Õpihuvipäevade peamiseks eesmärgiks oli viia õpilasi lähemale erinevat tüüpi huvitegevusele ning näidata õppeainete ja huvialade vahelist seotust.

Suure-Jaani kooli suureka sooviks on, et iga laps osaleks vähemalt ühes meelepärases huviringis.

Meie suureks väljakutses on ühendada omavahel nelja maja tegevused selliselt, et kõigil oleks võimalus tegevustes osaleda. Olusid arvestades andsime endast parima, et kõiki kaasata.

Kõigi laagripäevade hommikul oli võimalus koolimajades süüa hommikusööki ning päeva lõpus said õpilased kaasa söödava üllatuspaki.

20. oktoobril plaanisime sportlikke tegevusi uuenud staadionil ja Suure-Jaani noortekeskuse juures. Mõni päev enne kolmapäeva saime selgust, et ilmataat meiega koostööd ei tee. Koostasime plaani B ja tõime tegevused koolimajja. Suure-Jaani noortekeskus tuli meile tegevuste planeerimisel appi. Taolise spordipäeva korraldamine koolimajas oli esmakordne, kuid pakkus tegevust kõigile – kellele osavõtu, kellele juhendamise näol. Oli tore

FOTOD: Suure-Jaani kooli digivaramust

tõdeda, et meie vanemad õpilased on head ja usaldusväärsed koostööpartnerid juhendajatena.

21. oktoober oli pühendatud erinevat tüüpi mõõtmis- ja arvutamisesõpetusele. Kasutati eelmisel päeval kogutud tulemusi ja arvandmeid, millest koostati diagramme ja tabelleid. Kõigis majades käis külalisi (Viljandi Gümnaasiumi noored ja Teadusbuss), kes aitasid päeva põnevamaks muuta. Mitmed klassid käisid väljasõitudel – käidi matkamas ja samme mõõtmast, ühepuulootsiku õpitoas, tähetornis ning lasketiirus.

22. oktoobril tehti kokkuvõtteid kogetust ja õpitust. Päeva peamine mõte oli klassikaaslastega koostööd tehes valmis saada oma õpihuvil väljendus. Valmisid eriilmelised pla-

katid, skulptuur, kujutisvineertahvlil, virtuaalsed postid, mõistekaardid ning video.

Laagri läbiviimiseks ja õnnestumiseks tuli meil koostada mitmeid plaane koos varuplaanidega, sest igapäevane olukord on kiirelt muutuv ja kohati ettenustamatu.

Oleme rõõmsad, et saime pakkuda vaheldust igapäevasesse, ning lootusrikkad, et ehk õnnestus tekitada

huvi proovima midagi uut ning tahtma katsetada.

Õpihuvilaagrípäevade toimumist aitas rahastada Haridus- ja Teadusministeerium ning Suure-Jaani Kooli koostööpartneriteks olid Suure-Jaani Gümnaasium, Suure-Jaani Noortekeskus ja Lahmuse Kool, kellega soovime kindlasti ka edaspidi ühiselt projekte ellu viia.

KATRIN NURK ja
SIIVI UNIVER

Rakett 69

25. oktoobril astus Rakett 69 õpihuvilaagris pardale üle kahekümne noore 4.–8. klassidest. Laager toimus paralleelselt õpetaja Kaisa ja õpetaja Marge juhendamisel kahes grupis.

Rakett 69 laager on oma ülesehituselt sarnane Rakett 69 saatega, kus kolmeks võistkonnaks jaotatud võistlejad võtavad mõõtu kahes ülesandes. Kolmas võistlus ehk duell toimub kahe esimese ülesande teise koha omanike vahel. Laagri eesmärk oli jõuda lasteni, pakkuda vaheldust tavapärasele õppimisele ning arendada omavahelist suhtlust ning koostööoskust. Kõige menukamaks osutusid ülesanded, mis nõudsid nuputamist ning katsetamist.

Laagrípäevadesse mahtus ka põnevaid mängu ja suhtlemist. Õpilased ootavad väga uut Rakett 69 õpihuvilaagrit uute ülesannetega.

MARGE JOHANSON ja
KAISA KESANURM

FOTO: Suure-Jaani kooli digivaramust

OLUSTVERE PÕHIKOOLI KIREV I VEERAND

Kooliaasta algab Hüpasaares

Esimese koolinädala lõpetasime kogu kooliga Hüpasaares. Kõigepealt läbisime Hüpasaare ilusa 4,4 km pikku matkaraja. Saare peal mängisime sõnaketti, valides sõnu loodusest, ja tähelepanumänge. Matkarajal pistime suhu jõhvikaid ja pohli, tutvusime erinevate seentega.

Mart Saare muuseumi juures tutvustas õp Agnes meile Saare elu ja näitas, kust kuulus helilooja pärit on. Lisaks tegelesime matemaatika ja kehalise kasvatusega. Oma õppepäeva lõpetasime grillimisega. Tegime lõkkel vorsti ja leiba, magustoiduks söime saiakest. Oli mõnus kooliaasta algus ja hea võimalus natuke lobiseda ja joosta.

Loodusnädal

Olustvere koolis toimus seekord loodusnädal sügisel, 13.–17.09.

Esmaspäeval tegime tutvust Eestimaa imetajatega. Loodusretke juhil Vahur Sepal olid kaasas tähtsamate imetajate nahad, sarved ja koljud. Kõike sai ise vaadata ja katsuda. Kahetunnine kaasahaarav ja huvitav loeng möödus kiiresti.

Teisipäev oli pühendatud lindudele. Ornitoloog Tarvo Valkeri juhendamisel vaatlesime pargis linde. Lindude vaatlemine ja jälgimine ei olegi nii lihtne, see nõuab kannatlikkust ja oskust kuulata.

Kolmapäeva hommik algas loenguga, kus Viljandimaa keskkonnahariduse spetsialist Krista Kingumets andis lühikese ja põhjaliku ülevaate selle aasta tegijatest. Edasi järgnes tegevus tiikide ääres, kus iga klass tegi tutvust vee-elustikuga.

Loodusnädala lõpetas neljapäeval maastikumäng pargis. Nutiseadme abil läbiti 1,6 km pikkune avastusrada. Terve nädala jooksul oli võimalus õppida ka veel huvitavaid niidutaimi. Kokkuvõtteks võib öelda, et loodusnädal oli mitmekesine, hõlmates nii taimi, linde kui loomi ja põnevaid külalisi.

Rahvusvaheline muusikapäev

Rahvusvahelisel muusikapäeval toimus tore kontsert "Igäihel oma pill". Esines muusik Annika Mändmaa, kellel oli kaasas suur hulk eesti rahvapille. Kaunilt kõlas väikekannel ja erilise sahinaga hiiu kannel, millel sai kuulda vanu rahvaviise. Põnevust tekitasid erinevad sarved ja vileid ja tuulepill, aga ka lihtsatest vahenditest tekitatud kangasteljed, millel sai muusika rütmis kangast kududa. Lapsed said teada karjapoiste tegemistest ja ka seda, kuidas kõrtsielu käis. Enamik pille oli esineja ise meisterdanud ja ta oskas kõigil pillidel mängida. Pillipargist puudusid viiul ja löötpill. Aga sellest polnud midagi, sest 2. klassi õpilased meisterdasid eelmisel päeval ise löötpille. Soovime, et muusika looks kõigile inimestele rõõmsa meele!

Hoidistepäev

Olustvere põhikoolis tähistati sügise algust hoidistepäevaga. Õpilased töid kooli näitusele kodus valmistatud hoidiseid. Populaarsed olid erinevad soolased hoidised. Valikus oli marineeritud seeni, kurke, tomatikastmeid. Isuäratavad olid ka erinevad moosid ja kompotid. Kõige esimesena osteti ära võilillemesi. Suur tänu kõigile õpilastele ja vanematele aktiivse osalemise eest! Loodame, et hoidistepäevast saab vahva traditsioon!

Spordinädal

Spordinädal toimus 23.–30. septembril. Mõõtu võtsid õpilased koos õpetajatega rahvastepallis. Igal päeval toimus tantsuvahetund, proovisime plankimist. Tutvusime ka vibuspordiga. Külaskäis treener Tiit Heinsalu, kellele olid abiks ja aitasid vibud vinna tõmmata meie kooli tüdrukud Marleen, Piia ja Susi. Oli tore ja aktiivne nädal. Liigu sinagi!

Teadusbuss

6. oktoobril külastas kooli Teadusbuss. Esinejad seletasid keerulisi asju arusaadavalt ning selgitasid neid põnevate katsete abil. Etendus oli väga huvitav ja tekitas palju elevust – ei puudunud ka toss ja tuli. Loomulikult lõppes teadustund suure pauguga. Aitäh esinejatele!

Õppekäigud Tipu Looduskooli

1. ja 2. klass käisid Tipu Looduskoolis elamusretkel, kus läbi mängu õpiti taimi tundma, uuriti luubiga putukaid, kallistati küülikuid ja söödeti kodukitsi. Terve matkaraja olid meile saatjateks ka veised ja koer Lii. Kõige rohkem meeldis lastele kiirpeitus ja nahkhiiremäng. Rõõvikuna silmad kinni kõndimine ei olnudki nii kerge kui arvasime.

6. klass käis Tipu Looduskoolis loodusteemalisi teadmisi ammutamas. Õppekäigu põhiteema oli "Toiduahel". Läbiti mitmekülgne matkarada, mille vältel oli vaja märgata ja tähele panna erinevaid looduse märke. Matk kujunes meeldivaks õuesõppe päevaks, kus läbi mängulise tegevuse koosusid välja ka toiduahela põhitõed.

3.–5. klass osales Tipul õppeprogrammis „Elamusretk looduses“. Matkarajal tutvuti meie looduses kasvavate puude ja rohttaimedega. Õpiti loodust tunnetama erinevate meelte abil, tuli teritada tähelepanu ja osata kaaslastega ka koos sõbralikult toimetada. Väga vahva oli looduses läbi mängude teadmisi saada. Elevust tekitas ülesanne, kus tuli leida loodusest midagi, mis ei kuulu sinna, ja üks leitud asjadest tuli anda matkajuhile. Otsijate rõõmuks leiti loodusest pesulõksuga kinnitatud komme.

4.–5. klassil oli õppeprogramm Elamusretk looduses. Tutvuti toiduahelaga looduses erinevate mängude ja ülesannete kaudu 3-kilomeetrilisel matkarajal.

Õppekäik Rakverre

Õppekäigu tähelepanu all oli ajalugu ja tänapäev, suhtlemine ja käitumine, kuritöö ja karistus, esinemis- ja kuulamisoskus. Küllastati Rakvere linnust ja politseimuseumi. Kõik teadmised, mida koguti, kõik tegevused, millest sai osa võtta, olid õpilastele põnevad. Oli vaja julgust, vaprust, huumorisõnt, teineteisega arvestamise oskust, tähelepanelikkust. Huvitav ja põnev koolipäev jääb meeldivaks vahelalaks klassitunnis õpitule.

Ettelugemispäev Viljandis

20. oktoobril toimus Viljandi linnaraamatukogus 4. klasside ettelugemisvõistlus. Meie kooli esindas ROBERT MOORAST, kes sai parimaks ettelugejaks maakonnas. Suured tänud talle! Oleme uhked! Maakonna parima ettelugejana esindas Robert Viljandimaad Tallinnas Eesti Lastekirjanduse Keskuses toimival üleriigilisel ettelugemisvõistlusel 23. oktoobril.

OLUSTVERE PÕHIKOOLI ÕPETAJAD

FOTOD: Olustvere Põhikooli blogist

Ilmatari tegemised

Võtan lahti koori kroonika ja lappan lehti, üks värvilisem kui teine.

2020. aasta kevadel plaanisime pidada suurelt kontserdi ja peoga koori 130. juubelit, aga tuli pandeemia ja plaanid muutusid. Piiranguid arvestades tõmbasime peo mõõtmeid kokku ja plaanisime jõulude eel anda meeleoluka kontserdi. Tuli teine laine ja uhtus me plaanid. Vahetult enne karme piiranguid saime isekeskis kokku pidulikus esinemisvormis, laulsime ja jäädvustasime oma kontsertprogrammi ning söime torti. Järgnes pikk kõrvulustav vaikus, kooride ühislaul seiskus – kui just keegi kodus duši all, autoroolis või suuskadel viisikesi ei ümisenud.

Uut aastat tervitasime vastlaliugu lastes ja kuklit mugides. Peagi saabunud kevadel oli taas põhjust Ilmatari platsil kokku saada, et linnaruum rõõmsamaks muuta ja lehed kokku riisuda. Koos kevadise päikesega tekkis kirjeldamatu sära silmadesse ja seletamatu rõõm südamesse. Kogunesime proovidesse, et valmistada suvesimmaniks „Kohtumiserõõm“, kus valla koorid taas üle pika aja ühiselt lavale astuda said.

Juuli algus tõi kutse esineda vendade Ado ja Tõnu Simonlatseri 195. sünni-

aastapäevale pühendatud mälestusteenistusel. Teades, et Tõnu Simonlatser oli olnud üks Ilmatari koori asutajatest, võtsime uhkusega kutse vastu. Proovid aga jätkusid, sest plaanis oli osaleda 20. augustil Rakvere Vallimäel „Vaba Rahva laul“ laulupeol. Seal täie rinnaga lauldes, ühist rõõmu- ja kokkukuuluvustunnet hoomates, sai kuhjaga positiivseid emotsioone koju kaasa toodud.

Saabus september – külm ja karge, täpselt sobiv, et õhtuhämaruses noodimapp lahti lüüa ja mõnusa seltskonnas lauluviis üles võtta. 5. septembril käisime esindusega õnnitlemas „vanemat venda“ Suure-Jaani puhkpilliorkestrit, kes juba 150 aastat tegutsenud. Kuu keskpaigas otsustasime tuuli trotsides traditsiooniliselt seada sammud Hüpasaarde, laulma Mart Saare sünniaastapäeva auks. Ühtlasi liitusime maailmakoristus-päevaga ning veendusime, et rabas matkajad ikka heaperemehelikult käituvad ja endast prügi maha ei jäta. Meeleolukaks kujunes kogu päev, mille üheskoos rabas veetsime. Naishääled läbisid laudraja, tehes vahepeatusi ujumiseks ja lauluhääle valla laskmiseks, ning meeshääled jäid lõkkeplat-sile liha grillima, et matkal karastunud naised sooja kö-

hutäite saaks. Üheskoos sai lauldud, söödud, koristatud ja mängitud mõned toredad seltskonnamängudki.

Kahjuks saatsid sellel hooajal meie koori korvamatult kurvad kaotused.

Juuni alguses võtsime vastu teate kauaaegse aldilaulja Eha Jaaniste ootamatust lahkumisest, tema koduaias saatsime teda lauluga ja lahkete sõnadega teele.

Augustis saime kurva teate Rein Öunpuu kaotusest, kes oli koori ridades küll vähest aega, kuid siiski heliseva häälega koori toetamas.

Oktoobri alguses saatsime lauldes viimsele teele kauaaegse aldilaulja Valve Sengbuschi.

Kõik tundus nii ülekohtune. Nii ajaratas ringi käib...

Seega möödunud hooajale sai joon alla alles 12. oktoobril, mil katsime piduliku laua, et tähistada kogu hooaja vältel pidamata jäänud sünnipäevad. Koori juubelimedaliid ja tänukirjad lauljatele olid sahtlis ootamas pooleteist aastat – needki leidsid omanikud. Oli nalja ja naeru, laule ja lugusid, mälestamist, meenutusi ja mäletamist, tänamist ja kingitusi.

Vanale on joon alla tõmmatud ja uus võib alata. Täname Suure-Jaani kultuu-

Ilmatar rabas.

FOTOD: Erakogust

rimaja lahkete pererahvast eesotsas Aire Levandiga, kes arvas, et Ilmatar on väärt oma nimelist pinki

ning oma mõtte 23. oktoobril teoks tegi.

Väärikas uue hooaja algus.

Segakoor Ilmatar alustas oma 132. hooaega – oled oodatud kaasa laulma!

ENELI KAUGERAND

Kaks jalga ja kaks ratast

Kuidas on seotud Navesti mõis ja omaaegne üks maailma tuntumaid moefotograafe? Kus on mälestuskivi 1905. aasta revolutsionääridele? Kas olete kunagi märganud Reegoldi küla lähedal, metsa all unustusehõlma vajunud ortodoksi surnuaeda? Ühendkuningriigist pärit uustulnukale nagu mina, on siin kõik uus ja põnev. Ja kindel on see, et rattaga ja jalgsi liikudes ning uurides märkad rohkem kui tavapäraselt autoga sõites.

Oli aasta 2009, kui esmakordselt siiakanti sattusin. Olin väga huvitatud oma kohaliku partneri, Siiri kodukandist. Vaatasime mitme aasta jooksul ringi praeguses Põhja-Sakala vallas, selle küla ja maadel. Siinne ajalugu ja loodus on väga erinevad ülerahvastatud Suurbritanniast. Jalutasime endiste kolhoosihoonete vahel, leidsime marja- ja seenekohti, ujusime looduslikes veekogudes. Liikusime aeglaselt, aga nägime palju. Kuulasime kohalike inimeste mälestusi, raamatukogu ja sõprade abiga uurisime kohalikkude ajalugu.

Aeg läks. 2013 alustasime kohalike, tollal Suure-Jaani valla ratta- ja matkaradade väljatöötamist. Matkarajad said 3–12, rattaradade pikkuseks kujunes 25–47 kilomeetrit. 2016 jõudsid rajad koos kaardi ja täpse kirjeldu-

FOTO: Erakogust

sega tollase Suure-Jaani valla kodulehele. Tekst on eesti ja inglise keeles, nii saab ka kaugemalt tulnud külaline võimaluse osa saada siinsest rikkast kultuuripärandist. Mõned rattateed kulgevad mööda Olustvere või Sürgavere raudteejaamast ja nii saab ka pealinnast ja Põhja-Eestist saabuja rongilt maha astudes kiiresti rajale.

Praegu töötame radasid uuesti läbi ja lisame uusi vahepeal laiendatud valla aladele – Võhmasse, Vastemõisa ja Köppu. Loodame, et 2022 jõuab täiendatud versioon matkaradadest

valla veebilehele, plaanis on paberversioon. (Leole annab arengutest teada).

Loodetavalt on Eesti viimastel aastatel kogunud jala ja rattaga liikumise kasulikkust nii vaimsele kui füüsilisele tervisele. See on ohutu tegevus ka praegusel koroonaaajal. Tänu Viivika Lepa, Suure-Jaani raamatukogu direktori, abile oleme teinud 2021. aasta suvel ja sügisel mitu huvitavat rattaretke. Oktoobris kulgesime mööda vaikkeid kõrvalteid Parika Väikejärve äärde. Järgmine rada viib meid Kildule, Pärstisse ja Sürgaverre.

Vaatame tee ääres vana kabeli varemeid ja madisepäeva lahingu võimalikku toimumispaika, ees ootab ka Pärsti mõisa külastus. Rattamatk on 35 kilomeetrit pikk, algab 7. novembril kell 12 Suure-Jaani keskväljakult. Vaata kuulutust novembri Leoles.

Aga tagasi algusesse. Mainitud kohad jäävad Olustvere-Võhma maantee äärde. George Hoyninge-Huene oli baltisaksa aadlikust endise Navesti mõisa omaniku poeg. Kellel on huvi selle ebahariliku loo vastu, siis vaata: <https://www.moisablogi.ee/post/navesti-mois>.

www.moisablogi.ee/post/navesti-mois.

Pole just palju teada Tõkkest ja Jannsenist, endisest kooliõpetajast ja talupojast, kelle von Sieversi perekond lasi 1905. aasta revolutsionärikerises raudteesilla juures Reegoldi küla lähedal hukata. Nõukogude ajal pandi revolutsionääridele mälestuskivi, see jääb praeguse kergliiklustee äärde.

Ortodoksi surnuaed on Viljandi-Võhma maantee äärses metsas, Reegoldi küla lähedal. Kalmistu oli kasutusel 1850–1917. Puude vahel on näha hauakive, mõnedel kalmudel käiakse praegugi. Ilusaid avastusretki teilegi!

NIGEL KELLY

tõlkinud
Siiri Merila-Hubbard

Siiri Merila-Hubbard on koos oma elukaaslase Nigel Kellyga koostanud mahuka, 8 jalgratta- ja 8 matkarada tutvustava kaardimaterjali, mis tutvustab Suure-Jaani ja ümbruskonna külasid ning võimaldab lähemalt tutvuda meie huvitava ja kauni piirkonnaga. Koos on nad pakkunud välja rajad, viies matkaja oma lemmikkohtadesse.

Siiani on nende kaardimaterjal suurema tähelepanuta jäänud, kuid sel aastal otsustasime koos (Suure-Jaani raamatukogus), et nii suure väärtusega töö peab saama väärilise rakenduse. 2021. a vältel on Siiri tutvustanud matkaradu meie valla elanikele. Kokku oleme koos temaga läbinud kolmel korral jalgsimatka ja neli jalgrattamatka. Osalejaid on olnud arvestatav hulk ning pikim jalgrattamatk on seni olnud 48,3 km, kus osales ka Nigel.

Lisaks füüsilise vormi parandamisele on matka sisuks koduloolisus-kultuuriline vaatenuurk. Iga matka üheks osaks on olnud kohapealne kogukonna aktiivse esindaja vastuvõtt. Leian, et Siiri ja Nigeli poolt algatatud matkade võiks olla tulevikus Põhja-Sakala valla turismimagnetiks.

Siiri ja tema elukaaslane on laiendamas oma matkaradasid üle terve valla, hetkel on välja töötamisel Pilistvere ja Võhma poolne jalgrattatee ning vaatamisväärsuste kaardistamine ja matkarada Köpu suunas.

Leian, et koos on nad teinud midagi enneolematut, nad on liitnud valla liikumishuvilised, pakuvad meile koduloolis-kultuurilisi teadmisi ning sotsiaalses mõttes ühendavad eri vanuses ja erinevate eluvaldkondade inimesi.

VIIVIKA LEPP

Koguduste teated

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Kõpu Peetri kogudus

Me kõik peame saama avalikuks
Kristuse kohtujärje ees. 2Kr 5:10

- P. 14. novembril kell 11 armulauaga jumalateenistus.
P. 21. novembril kell 11 igavikupüha armulauaga jumalateenistus – lõpeb vana kirikuaasta.
P. 28. novembril kell 11 I advendi armulauaga jumalateenistus – algab uus kirikuaasta.
P. 5. detsembril kell 11 II advendi armulauaga jumalateenistus.

Kiriku põõningusaalis on avatud näitus „Kõpu mustrid“.
Ristimise, leerikursuse ja teiste kiriklike talituste, hingehoju, külastuste ja info osas võtke palun ühendust õpetajaga!
Koguduse õpetaja: Hedi Vilumaa, 5348 5573, hedi.vilumaa@eelk.ee.
Veebiinfo: www.facebook.com/kopupeetri

Teeme koos Kõpu aarded korda!
Annetused Kõpu kiriku altariseina ja maali konserveerimiseks saab teha kirikus või pangas.

Täname liikmeannetuste ja toetuste eest!
EELK Kõpu Peetri kogudus:
SEB EE161010302004842004; Swedbank EE662200221046240412.
EELK Kõpu Peetri kogudus, Pärnu mnt 1, Kõpu, Põhja-Sakala vald, 71201 Viljandimaa

Suure-Jaani Johannese kogudus

- P. 14. novembril kell 14 armulauaga jumalateenistus.
P. 21. novembril kell 14 igavikupüha armulauaga jumalateenistus – lõpeb vana kirikuaasta.
P. 28. novembril kell 14 I advendi armulauaga jumalateenistus – algab uus kirikuaasta.
P. 5. detsembril kell 14 II advendi armulauaga jumalateenistus.

Ristimise, leerikursuse ja teiste kiriklike talituste, hingehoju, kiriku külastuste ja muu info osas võtke palun ühendust õpetajaga!
Koguduse õpetaja: Hedi Vilumaa, 5348 5573, hedi.vilumaa@eelk.ee.
Veebiinfo: www.facebook.ee/EELK-Suure-Jaani-kogudus

Toeta kiriku katuse restaureerimist – annetus „KATUS“ kirikus või pangas:
EELK Suure-Jaani Johannese kogudus
Swedbank EE442200221076401988;
SEB EE941010302008924009.

Kõikide toetajate ja annetajate nimed kantakse tänutahvlile.

Täname liikmeannetuste ja toetuste eest!
SEB EE941010302008924009; Swedbank EE772200221058655147.
EELK Suure-Jaani kogudus, J. Köleri 1, Suure-Jaani, Põhja-Sakala vald, 71503 Viljandimaa

Pilistvere Andrease kogudus

Igal pühapäeval jumalateenistus kell 13.
Kuu esimesel pühapäeval kaetud armulaud.

EELK Pilistvere kogudus tänab kõiki toetajaid ja annetajaid.
Liikmemaksu saab tasuda või annetust teha EELK Pilistvere Andrease koguduse kontole Swedbank EE692200001120224888 või koguduse kantselise sularahas.

Koguduse vaimulik Hermann Kalmus,
EELK Pilistvere Andrease kogudus
Pilistvere küla, Põhja-Sakala vald, 70502 Viljandimaa
tel 553 2789, pilistvere@eelk.ee

**28. novembril kell 12
liturgia.**

Dõimalikest muudatustest teave
nalla sotsiaalmeedias.

Preester Roman (Roland) Tõnisson
tel 5349 2534, epost: roman@eoc.ee

Restaureerimisföödeks saab annetada Eesti Apostliku Õigeusu Kiriku arvele EE477700771003582595. Tulumaksu tagastamiseks lisada selgitusse isikukood ja märksõna „Annetus“. 100 ning enama euro annetajate nimed jäädvustatakse hõbetatud plaadil kiriku seinal.

**UJUMISVÕISTLUSED
PÕHJA-SAKALA KARIKALE
TERVISEKOJAS
II ETAPP
07.11**

**Vanuseklassid:
kuni 11.a 12-13.a 14-15.a ja kuni 18.a
poisid ja tüdrukud
Täiskasvanud mehed ja naised.**

Registreerimine kohapeal administratsioonis
Lisainfo: tervisekoda@tervisekoda.ee
tel: 56720401

**VASTEMÕISA LASTEAED
PÄEVALILL**

Vastemõisa lasteaed Päevalill kuulutab välja konkursi järgmistele ametikohtadele:

- õpetaja (2,0 kohta)
- õpetaja abi (1,0 kohta)
- logopeed (0,3 kohta)

Avaldus, CV ja haridust tõendavate dokumentide koopiad saata 15. novembriks aadressil la.vastemoisa@suure-jaani.ee.

Vasta küsimusele ja aita korraldada
Suure-Jaani kultuurimajal näitus
MEESTEPÄEVAKS!

Mida mehed tahavad? Ühest vastust sellele ei ole. Kõigil meestel on omad individuaalsed maitset ja eelistused.

Selleks, et aru saada meeste mõtetest ja soovidest, koostame teie antud vastuste põhjal näituse meestepäeva puhul!

Palun vasta küsimusele:
MIDA MEHED TAHAVAD?

olen mees

olen naine

Vastus too hiljemalt 16. novembriks Suure-Jaani kultuurimajja või saada aadressile maarika@suure-jaani.ee. Näitusele lähevad soovid anonüümselt.

AIRE LEVAND

Suure-Jaani kultuurimaja direktor

7. novembril kell 10 II osavõistlus ujumises Põhja-Sakala karikale.
14. novembril kell 14 isadepäeva kino „Öölapsed“ (Eesti 2021, komöödia). Pilet 5 eurot, soodus 4 eurot.
19. novembril kell 18 meestepäeva tähistamine. Avatud kokteilibaar ja vaatamiseks kino „254 päeva üksindust“. Uku Randmaa on esimene eestlane, kes purjetades üksinda, ilma peatusteta, ümber maakera viis ellu oma suurima unistuse.
25. novembril kell 16–20 kadripäev kõikidele kadrisantidele. Kostüümiga tulijale üllatus ja kõigi kostüümis küllastajate vahel loosime välja 10-eurose kinkekaardi.

Ootame jätkuvalt täitma kliendikaardi avaldusi.
Kliendikaardi kehtima hakkamise kohta saad infot meie administratsioonis, sellekohast infot ühelgi infokandjal me kliendikaardi omanikule ei edasta.

Täname tuletõrjetorni tuulelipu tuletõrjuja nimel kõiki esimesi annetajaid. Esimese üleskutse peale on kogutud juba pea pooltuhat eurot. Annetuse saab jätkuvalt teha SA Suure-Jaani Tervisekoja arveldusarvele nr EE784204278619991901.

Põhja-Sakala valla tänuõhtu

**17. novembril kell 19
Vastemõisa Rahvamajas**

Sündmusel antakse üle Põhja-Sakala valla 2021. aasta kodanikupreemiad, kultuuripreemiad, konkursi "Kaunis kodu" preemiad, ettevõtlusauhind, 2020. ja 2019. aasta spordipreemiad

Osalemisest palume eelnevalt teada anda **15. novembriks** telefonil 435 5444 või e-posti aadressil info@pohja-sakala.ee

Sündmusel osalemise eelduseks on COVID-19 vaktsiinipassi või läbipõdemise tõendi olemasolu koos isikut tõendava dokumendiga

Õnnitleme
lapse sünni
puhul!

Koidu ja Aivar Siiberil Tälvere külast sündis
tütar **MARTHA**

IN MEMORIAM

VALVE SENGBUSCH

(08.07.1946 – 02.10.2021)

Meie hulgast on lahkunud kauaegne haridustöötaja, endine Kõidama Lasteaia direktor Valve Sengbusch.

Valve Sengbusch töötas Kõidama Lasteaia Traksik alates asutuse loomisest kuni eelmise õppeaasta lõpuni. Viiekümne kahe aasta jooksul jõudis ta olla väikepõlvlastele nii kasvatajaks kui muusikaõpetajaks, viimastel aastatel oli tema ülesandeks asutuse juhtimine.

Valve tegi oma tööd südamega ja seda tundsid nii lapsed kui ka nende vanemad. Ta oli oma õpetamise tööle väga pühendunud. Kasvatajana ja õpetajana oli ta põhjalik, uuendustele avatud. Valve kolleegid on esile toonud, et ta oli laste suhtes väga õiglane.

Valve oli hea eestvedaja ja tänu sellele korraldati lasteaia mitmesuguseid ettevõtmisi, kaasates nendes lapsevanemaid, kohalikke ettevõtjaid ja isegi endiseid kasvandikke.

Valve oli positiivse ellusuhtumisega särasilmne ja eriliselt hea huumorimeelega inimene. Ta oli mitmete hobidega tegus inimene.

Oma sportlikkusega oli ta kindlasti väga heaks eeskujuks noortele. Valve oli tunnustatud lauatennisist nii maakonna kui ka vabariigi tasandil. Viimasel ajal osales ta võistlustel veteranide 70+ vanuserühmas nii üksik-, paaris- kui ka segapaarismängus. Ta oli meie valla tõeline spordisangar.

Valve on pikki aastaid laulnud Ilmatari laulukooris.

Lahkunud on meie kogukonna jaoks suurepärane inimene. Me jääme Valvet leinama!

Põhja-Sakala Vallavalitsus avaldab kaastunnet
kõigile lähedastele

Mälestame ja avaldame kaastunnet

LIUULE LIPPUS
01.04.1938 – 09.09.2021
Vihi küla

KAJA PUSS
14.01.1954 – 16.10.2021
Võhma linn

RAIVO KUKK
04.10.1961 – 24.09.2021
Suure-Jaani linn

EVE-RIINA KUKK
05.03.1961 – 16.10.2021
Suure-Jaani linn

ENDEL AINSALU
22.10.1932 – 30.09.2021
Suure-Jaani linn

LEHTE KIVIRAND
04.10.1924 – 19.10.2021
Olustvere alevik

IVO NEEME
14.06.1967 – 01.10.2021
Võhma linn

ATSI KOIK
09.04.1932 – 19.10.2021
Kabila küla

VALVE SENGBUSCH
08.07.1946 – 02.10.2021
Kõidama küla

KALJO PÕDER
05.01.1931 – 24.10.2021
Pilistvere küla

JAAN KESTER
19.05.1938 – 10.10.2021
Suure-Jaani linn

SILVI SEPP
06.02.1945 – 28.10.2021
Suure-Jaani linn

Õnnitleme novembri sünnipäevalapsi!

100

HILJA ROOSILEHT 28.11 Võhma linn

95

MEETA LOIM 27.11 Vastemõisa küla

94

HARRI SALUSTE 12.11 Supsi küla

93

SINAIDA KARTSEPP 6.11 Kõpu alevik

ARNOLD VARES 8.11 Kõpu alevik

HELMİ MAAKUS 12.11 Ülde küla

INGRID VÄLJA 25.11 Võhma linn

92

LEONIDA ROOSMAN 1.11 Koksvere küla

90

LEIDA KOPPEL 4.11 Võhma linn

VALVE SUKK 29.11 Kõidama küla

89

SULEV SILLAMÄE 3.11 Jaska küla

AINO-ALISE ROHILA 21.11 Vastemõisa küla

UNO RIISALO 22.11 Kõpu alevik

88

MARTHA LAND 9.11 Suure-Jaani linn

ANITA ARUMÄE 27.11 Võhma linn

86

HELGA PIISKOP 5.11 Võhma linn

KOIDU LAISAAR 9.11 Suure-Jaani linn

LAVRIDA AINSALU 13.11 Suure-Jaani linn

AUGUST TOMSON 13.11 Suure-Jaani linn

VIIVI LEHISTE 17.11 Kildu küla

ELVI PALS 18.11 Loopre küla

JAAN MIKALAI 25.11 Kootsi küla

85

SILVIA LIPAND 4.11 Suure-Jaani linn

LINDA LEMMATS 12.11 Suure-Jaani linn

KALEV VÕITLA 20.11 Kootsi küla

LEILI RAJAMÄE 27.11 Sürgavere küla

84

REET SIMRAL 7.11 Pilistvere küla

SILVI KULP 7.11 Võhma linn

MILVI LÕHMUS 11.11 Võhma linn

KALEV ALLE 13.11 Lahmuse küla

LINDA TÜRNER 13.11 Navesti küla

ANTS KUUSIK 17.11 Kõidama küla

ANTS ANIMÄGI 25.11 Kõidama küla

83

MILVI SALUSTE 4.11 Võhma linn

AINO PIIR 7.11 Põhjaka küla

ANTS-PÄÄRU MÜÜR 14.11 Karjasoo küla

NIINI VESKIOJA 16.11 Sürgavere küla

ANTS VALG 18.11 Võhma linn

MARET REINART 19.11 Vastemõisaküla

JAAN MÄND 19.11 Võhma linn

VAIKE TAMM 24.11 Võhma linn

ENDEL VAINARU 25.11 Ängi küla

82

ILME KALDOJA 18.11 Suure-Jaani linn

ELVI RIIM 28.11 Võhma linn

ELVI TUGEVS 29.11 Reegoldi küla

MAIRE ÕUN 30.11 Kõo küla

81

KAJA LUTSIUS 4.11 Olustvere alevik

ELLE ARUKASK 8.11 Ängi küla

AADU NOOT 10.11 Sürgavere küla

AGO SALUSTE 21.11 Vastemõisa küla

ELLE ROOSAAR 28.11 Olustvere alevik

80

SILVI ARR 2.11 Reegoldi küla

MARJE PAAS 6.11 Suure-Jaani linn

ELMET KALDA 8.11 Võhma linn

RAUL SAAREPERA 25.11 Olustvere alevik

75

MONIKA TOOME 5.11 Võlli küla

AHTO KALMUS 6.11 Epra küla

EHA TEPPER 19.11 Kõidama küla

MAIT HIEMÄE 19.11 Täksi küla

70

ENNO IRA 6.11 Reegoldi küla

EVI KOOVIT 7.11 Võhma linn

LEA SUUROJA 7.11 Võhma linn

LEMBIT ROHTMAA 19.11 Suure-Jaani linn

TIIT SÄÄSK 20.11 Võhma linn

VELLO LOMP 25.11 Kärevere küla

KOIT LINDLA 25.11 Suure-Jaani linn

HELJE AASAV 27.11 Vastemõisa küla

LEIDA LEMBER 30.11 Suure-Jaani linn

65

PEETER TOOMSALU 2.11 Suure-Jaani linn

AILI OMEL 3.11 Olustvere alevik

AIVAR ÄRM 5.11 Võivaku küla

INGE ALLES 8.11 Unakvere küla

ARVO MÄNNI 12.11 Suure-Jaani linn

AIME ROOP 15.11 Kobruvere küla

MARE LAANE 16.11 Olustvere alevik

RIINA REBANE 16.11 Võhma linn

LINDA JÕGI 16.11 Soomevere küla

LEA KOND 17.11 Supsi küla

MERLE MITT 21.11 Metsküla

SIRJE TÜRK 24.11 Kabila küla

VELLO REIMAN 27.11 Kõpu alevik

SALVA
KINDLUSTUS

Annan konsultatsiooni kõigis kindlustusliikides.
Samas kindlustuslepingute sõlmimine.
Telefonid 433 4186, 5635 6178 Eeri Palu,
Viljandi ja Valga esinduse juhataja

Kõik katusetööd

Katuse tarvikud

Vihmaveesüsteemide
hooldus ja paigaldus

Fassaaditööd

KSG METALLIC

Asume Kõidamal
Kontakt: Kalev
Tel 523 9493
e-post info@ksgmetallic.ee

LEOLE

Ilmub üks kord kuus
Ootame materjale hiljemalt eelneva kuu 26. kuupäevaks.
Toimetajal on õigus teksti redigeerida ja lühendada.

Toimetus Lembitu pst 42,
Suure-Jaani linn, Põhja-Sakala vald.
Telefon 5342 8717.
E-post: leole@pohja-sakala.ee

Küljendus: Merike Kask
Trükk: OÜ Vali Press
Pajusi mnt 22, Põltsamaa.
Telefon 776 8871.

Reklaami hinnakiri:
Reakuulutus kuni 200 tähemärki 5 €,
erasisikule 2 €. Reklaamkuulutus 9x5 cm 15 €,
koos kujundamisega 20 €. Reklaam kaks A3 lehekülge 800 €

KAEVETEENUS

8-tonnise kopaga

VEDETEENUS

PUISTEMATERJALIDE MÜÜK

- LIIV ▪ KILLUSTIK ▪ SÖELMED ▪
- LOODUSLIK JA PURUSTATUD KRUUS ▪
- SÖELUTUD JA SÖELUMATA MULD ▪

HM WISE

VÕTA MEIEGA ÜHENDUST:

heigo@hmwise.ee
+372 5903 1250

Pühapäeval, 14. novembril kell 14
KOKSVERE SELTSIMAJAS
näitleja

Luule Komissarov

Vestlust juhib Riho Kütsar
Kohvilaud

eelregistreerimine Maia tel 5662 3388
või Kõo raamatukogus tel 437 8549

Pilistvere KihelkonnaPäev
2021

27. november

PILISTVERES
kell 15 ringkäik kalmistul ja mälestusküünalde süütamine
kell 16 kihelkonnapäeva jumalateenistus

SOOJUSPUMPADE MÜÜK PAIGALDUS HOOLDUS

5184429

Täname **IVAR OJASOOD** lasteaia toetamise ja abi eest!
Rõõmsad Sipsikud

NEW ENERGY Õhk pumpade müük ja paigaldus

www.newenergy.ee
Tel: +372 58284818
post@newenergy.ee

KUULUTUSED

OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad.
Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Kutseline korstnapühkija. Töö puhas ja korralik, tehtud töödele väljastan akti. Tel 5689 0125; e-post: kuldnoop@gmail.com.

Ostan nõukogude aegseid VAZ sõiduaudode kasutamata varuosi. Võib pakkuda ka teiste markide kasutamata detaile ja dokumentide VAZ sõidukit varuosadeks. Tel 5565 1952.

Müüa uued ja kasutatud katuse harjakivid, hind paindlik. Kiire! Asukoht Kõpus Viljandimaal, transporti ei paku. Info ja kontakt: Taivo Lehesmets, 506 8503.

Müüa kuivad küttepuud Suure-Jaanis. Segapuit, ca 50 cm, transporti ei paku. Hind 32 €/rm. Info M. Saaremets, 5193 6420.

Lamekatuste ja sellega seonduva ehitus ja renoveerimine. SBS (bituumen rullmaterjal) paigaldus. Bituumensindli paigaldus. Mööblimontaaž. Küsi pakumist 5688 7045.

Logopeedi eratunnid lastele. 25 €/tund. Lisainfo 5803 0180.

Värske looduspukas mesi otse mesnikult. 8 €/kg. Alates 5 kg on hind 7 €/kg ja kohale toomine Põhja-Sakala valla piires tasuta. Tel 5347 9520.

Ostan kasvava lepiku raieõigust, sobivad ka väiksemad kogused. Kraavide, metsaäärte puhastus. Tel 5333 7526.

Ostan või rendin garaaži või hoone vähemalt 40 m² ja vähemalt 3 m kõrge laega, kuhu teha garaaž. Ostan ka 200, 700, 900 seeria Volvo. Tel 550 2646.

Olen 51-aastane mees, äsja kolunud Suure-Jaanis. Olen vaba ja hooliv mees ning **tutvun hooliva ja ausa naisega püsisuhte eesmärgil.** Telefon 5613 2290 (Jüri).

Pottsepatööd – ahjud, kaminad, pliivid ja nende remont. Tel 5332 8112; e-post: potsuaksi25@gmail.com

AS Suure-Jaani Haldus otsib
JÕULUKUUSKI
Kõppu ja Suure-Jaanil!

Sobib minimaalselt 15-meetrine kuusk, millele saab kraanaga ligi.

Informatsioon on teretulnud:
Aivar Veeperv, tel 515 7662
Lembit Kruuse, tel 507 2056

EAKATE VÕIMLEMINE E JA N KELL 12–13
SUURE-JAANI KULTUURIMAJAS.

JUHENDAJA KIIRA REIMANN. INFO TEL 5332 1335.

KOKSVERE SELTSIMAJAS
4. detsembril 2021
kell 11–15
JÕULUMÜÜK

Kohalik käsitöö, koogid, pirukad ja joogid.
Ootame kauplajaid ja ostjaid!
Info Maia tel 5662 3388.

PUKSIIR

PÕHJA-SAKALA VALLAS

+372 5821 2377

KAEVUDE HOOLDUS

- salvkaevud
- puurkaevud
- veetrassid
- veeautomaadid
- desinfitseerimine

+372 5550 3299
info@maavesi.ee
www.maavesi.ee

MAAVESI

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

17. novembril alates 10st
VÕHMA TEENUSKESKUSES

ETTEREGISTREERIMINE
telefonil **5323 2454**

Silmade kontroll 15€, prillistjale TASUTA!

7. NOVEMBRIL KELL 12
Algus: Suure-Jaanis keskväljakult
NB! (ilmastikuolude sobivusel)

Matkarada 35 km (liigume jalgrattaga)
Suure-Jaanis—Kildu—Vaalamäe—Vanamõisa—Pärsti—Kookla—Sürgavere—Epra—Suure-Jaanis

Matkajuhid:
Siiri Merila-Hubbard ja Nigel Kelly

Pärstis on meid vastu võtmas giid **Olga**, kes tutvustab mõisa ja näitab sealseid ruume (mõisas on vajalik esitada COVID tõend).

Piknik mõisa õuealal (söök- jook kaasa).

Ootame kõiki huvilisi osalema!

Kõik koos matkama!